

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Obračun s slepilci naroda

Velik govor ministra dr. Kramerja na sreski skupščini JNS v Šmarju pri Jelšah

Šmarje pri Jelšah, julija.

V nedeljo 8. t. m. dopoldne se je vršila v sokojski dvorani pri Habjanu

LETNA SKUPŠČINA SRESKE ORGANIZACIJE JNS ZA SREZ ŠMARJE

ob udeležbi nad 150 odposlancev vseh 16 občinskih organizacij, članov sreskega odbora in zastopnikov občin, sreskega cestnega odbora in sreskega kmetijskega odbora. Navzoči so bili tudi minister na razpoloženju in glavni tajnik JNS gospod dr. Albert Kramer, ki so ga odposlanci navdušeno pozdravljali, sreski narodni poslanec gosp. Vekoslav Spindler, član banovinskega sveta za šmarski srez gosp. Florijan Gajšek in sreski načelnik gosp. dr. Marraž. Minister na razpoloženju g. Pucelj je sporočil, da je zadržan na shodih v svojem srezu, minister g. dr. Novak pa je kot šmarski rojak poslal sreski skupščini pozdravno pismo.

Predsednik sreskega odbora JNS gosp. Miha Skale je otvoril zbor in pozdravil zborovalce. Skupščina je soglasno sklenila, da se pošljejo vdánostna izjava Nj. Vel. kralju in pozdravi predsedniku vlade gosp. Uzunoviču in ministru gosp. dr. Novaku.

Poročilo

o delovanju sreske organizacije

v minilem poslovnem letu je podal sreski tajnik g. Josip Drobne. Iz poročila je razvidno, da so organizacije JNS v vseh 16 občinah sreza. V okviru občinskih organizacij pa je tudi še 7 krajevnih odborov JNS. V vseh organizacijah je danes včlanjenih 1934 članov. Narodni poslanec gospod Spindler je imel v minilem poslovnem letu v vseh občinah sreza 36 javnih shodov, udeležil se je vseh sej širšega in ožjega odbora in devetih posvetov gospodarskega in socialnega značaja. Razen tega je imel ob občinskih volitvah v vsaki občini najmanj po enega, ponekod celo po tri in več sestankov. Sreski odbor je sodeloval pri delu za prehrano prebivalstva, pri delu za izvedbo javnih del, pri združevanju občin in zlasti pri občinskih volitvah. Veliko posredovanj je imel v raznih davčnih, trošarinskih in podobnih zadevah. Tudi vprašanju elektrifikacije sreza posveča organizacija vso svojo pozornost. Proti malodušnost med narod zanašajočemu bojevniškemu gibanju, ki pa bojevniškimi podpornikom v srezu ni prineslo sadov, kakršne so pričakovali, je sreski odbor JNS odločno nastopil pri vodstvu stranke ter je do razčiščenja vprašanja dvakrat odgodil sresko skupščino. Poizkus Narodne stranke v našem srezu je brezpomemben. Odposlanci so vzeli poročilo tajnika z odobravanjem na znanje. Blagajniško poročilo je podal g. Brodnik in je tudi to poročilo vzela skupščina na znanje.

Sledile so

volitve novega odbora.

Število odbora se je iz praktičnih razlogov skrčilo na polovico. Za predsednika je bil ponovno so-

glasno izvoljen posestnik iz šmarske okolice gospod Miha Skale, za podpredsednike gospodje: dr. Šandor Hrašovec iz Šmarja, posestnik Karel Drogenik iz okolice Rog. Slatine, in občinski predsednik dr. Fran Kloar iz Kozjega, za tajnika g. Josip Drobne iz Šmarja, za blagajnika g. Rudolf Lotrič iz Šmarja, za odbornike pa gg.: dr. Fran Kolterer (Rogaška Slatina), Ivan Gajser (Rogatec), Jurij Jerič (Zetale), Fran Gobec in Anton Malgaj (Zibika), Fric Gajšek (Zusem), Anton Štor (Ponikva), Jurij Lesjak (Slivnica), doktor Fr. Lorger (Šmarje), Fr. Goleš (Sv. Vid) in Rado Pregrad (Podčetrtek). Člana sreskega odbora sta po pravilih tudi poslanci g. Spindler in član banovinskega sveta g. Florijan Gajšek. V nadzorni odbor so izvoljeni gg.: Ivan Mernik (Lemberg), Peter Rihtarič (Šmarje) in Ignacij Pečar (Rogaška Slatina), kot odposlanca za državni kongres pa gg. Peter Rihtarič in Fric Gajšek (namestnika gg. dr. Fran Kolterer in Ivan Habjan).

Ob zaključku sreske skupščine je dobil besedo

MINISTER G. DR. ALBERT KRAMER,

ki so ga zborovalci burno pozdravili. G. minister je izvajal med drugim:

Voditi politiko 6. januarja ne pomeni samo, navduševati se za neko megleno jugoslovenstvo, ampak pomeni gospodarsko, socialno in prosvetno krepljenje vseh delov našega naroda na osnovi načela skladnosti narodnih koristi. Šele jugoslovenska misel je omogočila izvajanje tiste politike, ki ustreza v gospodarskem smislu sestavi našega naroda, šele s politiko 6. januarja se je začela Jugoslavija zavedati, da je kmečka država in

da na kmečkem narodu počiva bodočnost naše države.

JNS kot nosilka te politike ni stranka v starem smislu te besede. Ona ne služi samo ozkim strankarskim smotrom, ona hoče organizirati vse Slovence, Hrvate in Srbe in služiti kot sredstvo splošne državne in narodne politike. JNS je mirovna vojska, ki ima na znotraj vršiti iste naloge, kot jih oborožena vojska vrši na zunaj. Zato poziva JNS v svoje vrste vse, ki to državo ljubijo, zlasti vse Slovence, ki se zavedajo, da je borba za jugoslovensko misel obenem borba za obstoj Slovencev, vse, ki so za ustvarjajoče delo, vse, ki hočejo sodelovati na izgradbi nove Jugoslavije. Če smo se nekdanj šli liberalce, klerikalce, socialiste in bog ve kaj še, če smo medsebojno borbo vodili zaradi vprašanj, ki niso bila prvenstvenega značaja, smo danes dolžni, da te stare spore pozabimo in da iščemo le tisto, kar nas more družiti, in odbijamo vse, kar je nasprotno mislim, ki jih zastopamo.

Čujemo glasove, da naša stranka ni čista v pogledu vere in slovenskega jezika. Nasproti takim nasprotnikom treba pokazati samo na dejstva:

poleg Jugoslavije, v kateri nosi moč in odgovornost JNS, ni države v Evropi, ki bi na-

sproti veram, zlasti tudi nasproti katoliški cerkvi, pokazala več ali toliko spoštovanja in toliko strpnosti kakor naša država.

V Beogradu, kjer je komaj ena desetina prebivalstva katoliška, je bila ob zaključku vojne ena edina majhna katoliška kapela, danes je pa tam devet katoliških cerkva in nihče se nad tem ne spotika. In slovenski jezik? Kdaj v zgodovini so bile pravice slovenskega jezika bolj zaščitene, kakor so danes v Jugoslaviji?

V nadaljnjem govoru je minister g. dr. Kramer naglasil

velike uspehe naše države v zunanji politiki,

ki bodo v doglednem času deležni novih uspehov, tako med drugim sodelovanja z Bolgarijo. Jugoslavija hoče tudi v bodoče doprinesiti vse mogoče žrtve za ohranjenje miru, ker se zavedamo, da so pred nami velike in hude naloge notranje obnove.

JNS je v svoj načrt postavila načelo gospodarske in socialne obnove zemlje. Naglasila je v njem kmečki in delavski značaj države. Naglasila je dejstvo, da državo nosi na svojih ramah mali človek. Zato je

naš program predvsem program obnove kmetijskega gospodarstva.

Govoreč o današnjih hudih razmerah našega kmečkega stanu, ki mu današnje cene kmetijskih pridelkov ne poplačajo niti stroškov dela, je poudaril, da nikdar poprej nobena vlada ni posvečala tolike pažnje izvozu naših kmetijskih pridelkov in pospeševanju cen nego sedanja vlada, ki uživa podporo JNS. Pri sklepanju trgovinskih pogodb se izkuša storiti vse, da bi se nam odprla nova in da bi nam ostala stara tržišča. Govoreč o zaščiti kmeta je izjavil,

da se pripravlja tudi zaščita malega obrtnika.

Pri vprašanju finančne politike države se je dotaknil tudi pretiravanj v davčni praksi.

Govoreč o vprašanju našega denarništva je g. minister zavrnil one vsevedce, ki pravijo, da bi Narodna banka morala dati samo nekaj milijonov denarnim zavodom na razpolago, pa bi bila stiska rešena. Ni dovolj, dati na razpolago denarna sredstva, ki bi že drugega dne izginila v no-gavice in zaboje, ampak je treba ustvariti tudi jamstvo, da bodo ta sredstva res plodno naložena v gospodarsko delo.

Največje jamstvo za pravilno rešitev vprašanja našega denarništva bodo velika državna denarna založenja v velikih javnih delih,

kakor so enako storile Nemčija, Francija in druge države. Mi sami pa moramo pomagati reševati to stisko denarništva, ki je obenem stiska našega združništva, s tem, da ne bomo več smatrali združništva za politično sredstvo, ampak da bomo v smeri zdravljenja združništva našli možnost za njegovo uedinjenje, da bomo vse zadrage mimo vseh političnih razlik združili v veliko silo, jih načrtno razporedili in jim s tem dali večjo možnost razvoja. Tu morajo biti odločilni naša spoznavnost, naša odločnost in spoznanje, da je treba na gospodarskem področju združevati vse moči za gospodarski napredek.

Odločno je g. minister

razkrinkal vse, ki pod krinko lepih gesel in rodoljubnih organizacij širijo v narodu malodušnost.

Da se v današnjih hudih časih slišijo ostre besede nezadovoljstva, da ljudje iščejo krivce za hudo stanje, ni nič čudnega. Toda to, kar so bojevniki delali po naši ožji domovini, ni le grdobija sama na sebi, ampak je zločin v posledicah na razpoloženje naroda. Poleg našega programa narodne složnosti, ki seveda še ne more biti v celoti izvršen, se dajo postaviti tudi drugi programi. Toda postaviti jih morajo ljudje, ki so premislili, kaj želijo, ki imajo nekaj izkušenj, da bo to, kar želijo, mogoče tudi izpolniti. Ti ljudje morajo biti tudi sposobni. Veseli bomo, če bomo lahko malo roke prekrižali. Ali za enkrat še takih ljudi ne vidimo. Za enkrat vemo, če bi mi zapustili svoje zastave, ne bi bilo vojske, ki bi te zastave prijela. Načrtno rušenje naše stranke v dravski banovini pomeni rušenje vsega, kar se je doslej s hudim ljudom zgradilo. Gospodje bojevniki so se na svojih shodih zlasti poprijeli takega postopanja, da razglašajo vse naše javno delo za nepošteno. Špekulacija je dobra: ubij oficirje, pa se bo razpršila vojska. Zato je bilo treba naprtiti Kramerju, Puclju in drugim korupcijo, nepoštenost, težke milijone v tujini, nakup gradov na Češkem in bog ve kaj še vse. Vsakdo izmed nas je v svojem življenju kaj zagrešil,

a kar smo delali v javnem življenju, smo delali z najpoštenjšo voljo in v prepričanju, da delamo najboljšo za narod in za državo. Gibanje pa, kakršno je bojevniki, drži v boljše viziranje naroda in je zato dolžnost državne politike in odgovorne vlade, razmišljati o tem, da se težavno priborjeni uspehi v dravski banovini ne smejo staviti lahkomišelnost na kocko.

Naj gospodje ne slepomišijo, naj se ne skrivajo za krinko nepolitične in nadstrankarske organizacije, ampak naj se junaško izpremenijo v politično stranko, pa se bomo pogledali iz oči v oči.

O Narodni stranki ni treba izgubljanje besed:

v naši dravski banovini nastopajo v njenem imenu po večini poslanci iz drugih delov države, ki v svojih volilnih okrajih niti shodov imeti ne morejo!

V nadaljevanju govora je poudaril g. minister, kako je JNS prav ob zadnjih dogodkih v revirjih Trboveljske premogokopne družbe pokazala, da

se zaveda svojih dolžnosti nasproti malemu človeku.

JNS, je zaključil g. minister, je danes edina politična organizacija v državi, ki je sposobna, da sodeluje in da nosi odgovornost za državne posle.

Nositi odgovornost je danes huda reč. Lahko je kritizirati in sipati zvoneče besede, a nič hujšega ni, kakor gledati, kako se razmere slabšajo, pa narodu reči, da v današnjih časih ni zdravila, ki bi čez noč ozdravilo gospodarsko in socialno življenje. Vsaka velika reč dozoreva le postopno. Glavno je, da ne izgubimo poguma in dobre vere.

Na obzorju so

prvi znaki izboljšanja gospodarskih in socialnih razmer.

Dosegel jih bo, kdor bo do zadnjega ostal pogumen, kdor ne bo izgubil vere v samega sebe, v državo in narod in v politiko, ki jo zastopamo. Zato naša JNS pogumne misli nosi jugoslovensko zastavo in poziva v to fronto vse, ki imajo dobro voljo, trdno verujoč, da je naša politika — politika duhovnega in npravnostnega ozdravljenja in gospodarske in socialne obnove.

Burno odobravanje je sledilo poročilu g. ministra, ki mu je predsednik še posebej izrekel iskreno zahvalo.

Zaradi obsežnosti dnevnega reda je narodni poslanec g. Spindler svoje potočilo odložil za zborovanja, ki jih bo v doglednem času imel pri vseh občinskih organizacijah. Sledilo je

POROČILO ČLANA BANOVINSKEGA SVETA G. FLORIJANA GAJŠKA

o delu v banovinskem svetu. Zlasti je omenil vrsto javnih del, ki se delno iz sredstev banovine delno iz državnega sklada za javna dela izvršujejo v našem srezu (cestne gradbe Marina vas—Žetale, Loka—Virštanj, Lesično—Virštanj, Sveti Štefan—Slivnica, Rogaška Slatina—Sv. Florijan in druge). Poudaril je, da so potrebe šmarskega sreza naletele vedno na razumevanje pri odločevalnih činiteljih.

PRI DEBATI

so govorili: občinski predsednik gosp. dr. Kloar (Kozje) o hudem položaju naših podeželskih občin, g. Kosi (Podčetrtok) o previsokem obdavčenju obrtnikov v letošnjem letu in o početju bojevnikov, ki ga je ostro obsodil kot zločinsko in koristim države škodljivo, g. Nejeđli (Sedlar-

jevo) o regulaciji Sotle in trošarini na sladkor, g. dr. Lorgar (kot načelnik sreskega cestnega odbora v Šmarju) o raznih javnih delih v srezu in o pripravah za elektrifikacijo, g. Novak (Rogaška Slatina) o vprašanju kmetijskih zbornic, g. dr. Kloar o nalaganju denarja mladoletnih in tako naprej. G. minister je na vsa vprašanja dal točna pojasnila.

Skupščina je

soglasno sprejela resolucijo,

v kateri se ugotavlja: 1.) da je jedro gospodarske stiske v našem srezu, ki je po ogromni večini kmečki, še vedno previsoko obdavčenje na eni in silen padec cen kmetijskim pridelkom na drugi strani; 2.) da je davčna praksa zlasti v pogledu prodaj zarubljenih predmetov nesmotrna in škodljiva za davčnega obvezanca in za državo; 3.) da je spričo velike siromašchine v šmarskem srezu nujno potrebno, da se dajo za javna dela na razpolago večja sredstva; 4.) da je v bodoče nujno potrebna pravočasna preskrba dovolil za znižani prevoz prehrane; 5.) da je glede na velike škode, ki so jih v srezu povzročile povodnji, toča in druge prirodne nezgode zdaj že več let zapovrstjo, nujno potrebna večja državna pomoč za nabavo semenske pšenice, rži in drugega, zlasti še, ker je odpis zemljarine, če se sploh izvrši, tako malenkosten in zvezan s takimi formalnostmi, da je brezpomemben; 6.) da je glede na velike škode, ki jih povzročajo vsakoletne povodnji Sotle in njenih dotokov, takojšnji pričetek regulacije Sotle nujno potreben; 7.) da je vprašanje elektrifikacije šmarskega sreza treba začeti resno reševati, da pa mora pri tem glede na siromašnost naših občin banska uprava priskočiti na pomoč; 8.) da je nujno potrebna čimprejšnja ustanovitev kmetijskih zbornic; 9.) da razna gibanja, ki se večje skrivajo za razna nepolitična rodoljubna društva, a so v resnici politična, držijo v novo razcepljevanje naroda na vrsto strank in stranic, torej nazaj v razmere kakršne so bile pred 6. januarjem leta 1929., ter so zaradi tega vse obsodbe vredna.

Enako soglasno in z navdušenjem je bil sprejet predlog, da se izreče

zahvala in zaupnica slovenskim ministrom gg. dr. Kramerju, Puclju in dr. Novaku, sreskemu narodnemu poslancu g. Vekoslavju Spindlerju in članu banovinskega sveta g. Florijanu Gajšku.

Soteščan:

26

Dedinja grajskih zakladov

Sleparja je zanimalo. Graščak mu je označil pot do gorske kočice.

Zjutraj, ko se je danilo, je bil zagovornik lažne dedinje že daleč od Malinje. Neka skrivna sila ga je gnala v kočico na robu gozda.

Stara predica je bila že pokoncu, ko je potrkal na vrata. Ustavila je kolovrat in prilezla k oknu.

«Mamica, ali je bila tukaj neka mladenka?» je začel priliznjeno poizvedovati.

«Seveda je bila.» — Starica se je oglasila šele čez nekaj časa.

«Ali je prišla sama?»

«Privedel jo je neki postopač ter me prosil, naj se dekletu pri meni odpočije. Potem je odšel v mesto. Rekel je, da se bo vrnil, pa ni držal besede. Še do danes se ni oglasil.»

«Kdo pa je prišel ponjo?»

«Odšla je z mestnimi lovci. Sestanek je bil jako prisrčen. Z nekimi mladeničem sta se neprestano poljubovala.»

«To je bil njen zaročenec.» — Pregarjalec grajske nečakinje je vse izvedel. Njegove slutnje ga niso varale. Mladenka, katero je preganjal, mu je srečno ubežala.

Hitro se je vrnil na Malinje. Tam se je preoblekel; izposodil si je konja in odjezdil v mesto. Pred palačo mestnega oblastnika je opazil

četo jezdecev; videl je Milana in njegovo zaročenko.

«Odhajata», je zaslutil. Brž je okrenil konja in odjezdil iz mesta na grič, pod katerim se je vila bela cesta. Izbral si je prostor za opazovanje.

Po cesti so zapeketala konjska kopita. Iz mesta je pridirjala četica, za katero so nastajali oblaki prahu ter se naglo porazgubljali.

Bistan je odjezdil za četo. Ob strani mu je visela lična usnjena torbica. Pod sedlo pa je potisnil puško in bodalo. Tako je prodiral naprej po mračnem gozdu z morilnimi načrti.

Po dolgem in napornem potovanju je dospel iz goščave na planoto. Pred njim v daljavi se je ponašalo Robovje s svojim ogromnim bogastvom. Videlo se je tudi na Petrinje, kjer se solnči njegova varovanka v milosti deželnega kneza.

Stopil je s konja ter ga privezal h grmu. Moral se je odpočiti. Toda še o pravem času je zapazil spremstvo, ki se je vračalo nazaj v mesto. Treba se je bilo umakniti.

Tudi Milan je ustavil konja, da bi se oddahnil po dolgem potovanju. Smilila se mu je njegova nevesta, ki je bila silno utrujena. Razgrnil je odejo, na katero sta sedla in použila skromne ostanke.

Na zapadu se je rdečilo večerno solnce. Gizela je priganjala, naj hitro odjezdita. A Milanu se ni mudilo.

«Saj sva že skoro doma», se je obiral. «Kmalu boš stopila na svojo zemljo. V pol ure bova pri koči gozdnega čuvaja.»

«Noči se bojim», je vzdihnila ob spominu na one večere, ko ji je grozila smrtna nevarnost.

«Kdo pa ve, da se vračava v domovino», ji je dajal poguma. «On, ki naju sovraži, je ostal v tujini...»

Mladenka je vztrepetala. Prav tedaj je zagledala jezdeca na planoti. «Zasleduje naju», je kriknila ter se skrila Milanu za hrbet.

Mladenič je spoznal nevarnost. Zategnil je odejo za drevo in velel Gizeli, naj se stisne k deblu. Sam pa je pripravil puško in napel petelina.

Jezdec je postal za grmom. Vzel je izpod sedla puško, nameril in sprožil. Strel je odjeknil v gozdni samoti.

Milan je bil pripravljen. Hitro je ustrelil proti jezdecu izza debla. Bil je izvrsten strelec. Jezdec je poskočil na konju in zatulil. Zvrnil se je na tla in obležal.

«Dovolj ima», je rekel Milan svoji zaročenki. Prijel je puško za cev in hitel na mesto, kjer je ležal napadalec.

«Kdo si?» ga je vprašal, ko je prispel do njega. «Zakaj si me napadel?»

Nesrečnik je legel na obraz, da bi ga Milan ne mogel spoznati. Privzdignil ga je in opazil, da je zadet v ramo. Pogledal mu je v obraz in poklical Gizelo.

Po štiriurnem stvarnem poteku je predsednik s ponovno zahvalo ministru g. dr. Kramerju in vsem drugim zaključil lepo uspelo sresko skupščino, ki je s svojo enodušnostjo pokazala, da je nacionalna misel že globoko zasidrana v šmarškem srezu.

Novi uspehi JNS pri občinskih volitvah

Ljubljana, julija.

V nedeljo so se vršile v nekaterih občinskih sreza Ljubljane okolice občinske volitve. Tudi te volitve so pokazale, da Jugoslovenska nacionalna stranka čvrsto napreduje na teh vročih tleh, ki so se vedno smatrala za klerikalno območje. Med volilci pa vedno bolj prevladujejo treznost, preudarnost in razumevanje za složno delo v prid skupnosti. Le v eni občini so zmagali združeni bojovníki in klerikalci z dvema glasovoma večine, a še ta zmaga je dokaj dvomljiva, ker so se posluževali nezaslišane nasilja.

Ig: Volilnih upravičencev 723, oddanih glasov 548. Lista JNS z nosilcem g. Josipom Hitejcem je dobila 303 glasove in 15 odbornikov, opozicijska lista g. Josipa Tonija pa 245 glasov in 3 odbornike. Volilna udeležba je znašala 65,8 odstotka.

Preserje: Volilnih upravičencev 546, oddanih glasov 377. Lista JNS z nosilcem g. Francem Kirnom je dobila 192 glasov in 15 odbornikov, opozicijska lista g. Jožeta Debevca pa 185 glasov in 3 odbornike. Volilna udeležba je znašala 69 odstotkov.

Dobrova: Volilnih upravičencev 589, oddanih glasov 470. Lista JNS z nosilcem g. Stanikom Vrhovcem je dobila 234 glasov in 3 mandate, opozicijska klerikalno-bojevniška lista z nosilcem g. Francem Černetom pa 236 glasov, torej samo 2 več, in 15 mandatov. Volilna udeležba je znašala 79,7 odstotka.

Prejšnjo nedeljo so se vršile občinske volitve tudi v občini Logu. Tu je bila vložena samo lista JNS z nosilcem g. Ivanom Remškarjem. Izmed 282 volilnih upravičencev se je udeležilo volitev 180 volilcev, ki so vsi glasovali za to listo. Volilna udeležba je znašala 63 odstotkov.

Ljubno ob Savinji, julija.

Pred ponovnimi občinskimi volitvami je dala občinska organizacija JNS dve zaporedni nedelji

«Tukaj leži tvoj najhujši nasprotnik», ji je pokazal sleparja, ki ji je povzročil toliko trpljenja.

«Grajski pisar Bistan!» je izrekla s sočutjem. «Nisem mu želela hudega zaradi mene...»

Zlobnik ni hotel vstati, ni pa tudi hotel govoriti. Nekaj časa je ležal mirno, potem pa se je začel premetavati in otepati z rokami. Obleko je imel že vso krvavo.

«Tukaj ne sme ostati», je odločil Milan. «Naprotil bom gozdarja, naj ga spravi pod streho.»

Grajski logar je takoj obvezal ranjenca ter ga spravil v sobo, kjer so prenočevali lovci, kadar so ostali čez noč v gozdu. Zvest naročilu je skrbno zaklenil vrata. Nato je opozoril Milana na krvavo liso nad desnim ušesom. Oprasnil ga je strel iz nasprotnikove puške, česar Milan v svojem razburjenju poprej ni bil zazpal.

Gizela je želela, naj bi oba prenočila pri logarju, a Milan je sklenil drugače. Takoj bo stopil pred kneza in razkril sleparstvo. Lažna dedinja mora nemudoma izginiti z Robovja.

Mladenka je dvomila, da bi mu tako gladko uspelo.

Milan pa ji je zaupal: «Knezu, ki je moj nezakonski oče, bom pokazal listino in prasko nad ušesom. Povedal mi bom, kdo me je napadel.»

Spet sta sedela na konju in odjezdila na Petrinje. Ko se je zmračilo, sta bila že na knežjem gvoru.

oklicati naslednji razglas: «Tukajšnja občinska organizacija JNS razglasa, da bodo ponovne občinske volitve 8. julija. Treba je sestaviti kandidatno listo, ki mora biti taka, da bodo z njo zadovoljni vsi občani. Na njej morajo biti zastopani vsi stanovi in vsi kraji naše občine. Z liste mora biti razvidno, da je na Ljubnem bivše strankarstvo za vedno izginilo, za kar morajo in smejo priti v občinski odbor le taki možje, ki ne živijo več v duhu bivšega strankarstva, ki ne poznajo osebnega sovraštva in osebnih koristi in ki so res sposobni in voljni, delati tako za svojo občino kakor za celoten narod in državo.»

Ker pa je mogoče sestaviti vsemu temu ustrezajočo listo le s pomočjo celotnega mnenja in ker je splošna želja občanov, da se duhovi v občini pomirijo, vabi organizacija vse, ki se zanimajo za to, da pridejo pomagat sestavljati kandidatno listo.»

Neki ljudje, ki se ne morejo nikakor sprijazniti z današnjim političnim stanjem in ki jim je več do razprtij kakor do resnega dela, pa so zakrivili, da se ni mogla sestaviti dogovorna kandidatna lista, ter so postavili svojo listo. Zato je tudi organizacija JNS postavila svojo čisto

listo JNS in se spustila z opozicijo v boj, v katerem je zmagala s 74 glasovi večine. Volilna udeležba je znašala 50%. Lista JNS je dobila 202 opozicijska lista pa 128 glasov, kar jasno kaže, da klerikalizem na Ljubnem peša in da se JNS ni treba bati nobenega poraza več.

Sreča v nesreči.

Miha je padel. Posledica padca je bila velika bunka na glavi.

«Pa imam res srečo», pravi Miha. «Nedavno sem podedoval klobuk, ki mi je bil prevelik. Zdaj mi bo vsaj prav.»

Po receptu se je ravnal.

A: «Zdravnik je predpisal moji ženi zrak, v katerem je mnogo soli.»

B: «Torej odpotuješ z ženo na morje?»

A: «Ne! Svoji dobri ženki sem obesil samo posušenega slanika v sobo.»

Prijateljci.

Mira: «Dušan mi pravi, da sem njegov sen!»
Zora: «A zato mi je rekel Dušan, da imam strašne sanje.»

42.

Gizela, lažna dedinja, je sedela na Robovju v mehkem naslanjaču. Sami sebi se je videla velika, močna in slavna. Premagala je vse ovire. Kdor se ji je ustavljal, je bil poražen, še preden se je tega zavedel. Svojega oskrbnika Bunca je izročila sodišču, ki mu je zagrozilo s kaznijo. Ugnala je častitega patra Joahima z grožnjo, da ga bo zapodila v pregnanstvo. Zorman je zaradi ljubezni do bližnjega izgubil življenje. S knežjega dvora je pregnala grofico Matildo; umakniti se je morala celo kneginja Ana, ker je nagnila kneza, kamor je hotela. Njen zapeljivi pogled je omamljal in njeni brezsrčni ukazi so uničevali nedolžne žrtve.

Za vse to se mora zahvaliti seveda Bistanu, svojemu pisarju. On je njen branitelj, pomočnik in svetovalec v vseh zadevah. Brez njega bi ne bila nikdar tako visoko povišana. On je kakor čarodejen ščit, ob katerem se krhajo meči in lomijo bodala. Seveda jo stane njegova pomoč obilo denarja. Toda brez te obrambe bi bila že zdavno pahnjena z Robovja.

«Kako je neki opravil v tujini?» se je veselila popolne zmage. «Nedvomno je uničil nasprotnico in njen privesek... Potem bom nemoteno gospodovala.»

To je izrekla in hotela oditi na Petrinje. Ustavilo jo je glasno trkanje na vrata.

«Kdo me moti?» se je razburila.

Vstetil je Bunc, oskrbnik grajske pristave.

«Sporočiti vam moram nekaj važnega», je začel brez običajnega poklona.

«Ti?» ga je pogledala zaničljivo.

«Milostiva, nad vami se zbirajo temni oblaki...»

«Potem bo nevihta», ga je imela za norca.

«Pa še kakšna, milostiva! Bistan leži pri logarju nevarno ranjen... Napadel je Milana, ko se je vračal s svojo zaročenko... Ustreliti ga je hotel, a sreča mu je obrnila hrbet... Milan ga je zadel v ramo...»

«Lažeš!» Lažna dedinja je obledela.

«Ne lažem, milostiva. Bežite! Jutri bo prepečno...»

«Jaz naj bežim?» se je razkoračila. «Meni se ne more ničesar zgoditi. Z menoj so knez in vsa oblastva...»

«Bežite, milostiva! Vaša zvezda ugaša...»

«Izkušnjavec! Čemu si prišel? Proč od tukaj!» mu je pokazala vrata.

«Milostiva, ali ne marate rešitve? Vrzite od sebe krinko... Sovražniki so vam za petami...»

«Od tebe ne maram rešitve... Poberi se, sicer pokličem biriče...»

«Ni več časa, milostiva. Vaš zaveznik je ujet. Na dvoru vam je zatnilo solnce... Vse je izgubljeno...»

«Nasilnik!» je pihala kakor kača.

«Rešil bi vas za skromno plačilo... Premislite, da se ne boste kesali...»

«Ven!» mu je pokazala vrata.

Iz črnih revirjev

Po posredovanju ministra za gozdove in rudnike dr. Ulmanskega so začasno preklicani ukrepi TPD, ki bi silno poslabšali že tako bedno stanje rudarjev

V petek so se v palači Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani vršila pogajanja za ureditev mezdne spora v revirjih TPD. Pogajanja je osebno vodil minister za gozdove in rudnike dr. Ulmanski. Udeležili so se jih zastopniki delavstva iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja. Minister dr. Ulmanski je s toplim govorom priporočal predstavnikom obeh strank, da se združita na primeren sporazum, potem pa je za nekaj časa pustil zastopnike delavstva, družbe, Delavske zbornice in rudarskega glavarstva same, da najdejo čim primernejšo rešitev.

Ko se je g. minister vrnil, so bila pogajanja še zmerom tam, kjer so se pričela. Nato se je minister dalje časa posvetoval z delavskimi zastopniki in s predstavniki družbe. Zastopniki delavstva so mu očrtali položaj, ki je nastal v revirjih z napovedjo znižanja mezd. Posebno so poudarjali usodnost namere, da se razveljavijo kopaške kategorije tistih rudarjev, ki so iz kakršnegakoli razloga dodeljeni opravkom, ki ne zahtevajo večje usposobljenosti. Ta ukrep družbe so vodje nekaterih obratov po nalogu glavnega ravnateljstva že pričeli izvajati. Med temi rudarji so bili tudi delavci, ki so že po 30 in še več let služili družbi ter so se pri najtežjih delih v jamah in drugod toliko izčrpali, da so jih morali naposled dodeliti k lažjim delom, kakršna bi morda v resnici lahko opravljale ženske ali pa mladoletni.

G. minister je z največjo pozornostjo poslušal delavske zaupnike in ko se je po kratkem predledku posvetovanje spet nadaljevalo,

so zastopniki družbe na ministrovo posredovanje izjavili, da umaknejo vse sklepe o znižanju mezd in drugih poslabšanjih.

Na predstavnike delavstva je zadržanje g. ministra napravilo najboljši vtisk. Kakor se doznava, je g. minister pripravil družbo do umika s tem, da je obljubil svojo pomoč pri doseganju večjih državnih naročil premoga. V tem primeru bi TPD lahko uvedla dva delovna dneva na mesec več. Ko bosta raba premoga od države in proizvodnja v revirjih TPD povečana do te višine, se bodo

med družbo in delavstvom vršila nova pogajanja. Glavno ravnateljstvo TPD se nadeja, da bodo delavci tedaj pripravljene do neke mere popustiti v svojih zahtevah, ako bodo kljub temu lahko na mesec več zaslužili kakor zdaj.

V soboto dopoldne se je g. minister z zastopniki rudarskega glavarstva odpeljal v Trbovlje, Zagorje in Hrastnik, da se na licu mesta prepriča o razmerah, v kakršnih živijo rudarske družine.

Na svojem potovanju po naših črnih revirjih se je g. minister s svojim spremstvom najprej ustavil v Zagorju.

Četrte ure pred poldnem je prispel z avtom pred rudnik, kjer so ga pričakovali zastopniki rudarjev s Krautbergerjem in Arhom na čelu. Zbrani pa so bili tudi številni drugi rudarji, mnoge rudarske žene z otroki in ostalo zagorsko prebivalstvo. Ko so ga delavski predstavniki ogovorili, je g. minister stopil med gruče rudarjev in se začel z njimi živahno razgovarjati. To je na mah ustvarilo zaupljiv stik z rudarsko množico in moške žene so zelo stvarno in prepričevalno odgovarjali na ministrova vprašanja o razmerah v revirju.

Po teh razgovorih se je g. minister napolil v kolonijo Poč uro, kjer so najslabša stanovanja, potem pa je obiskal še tri družine v nekoliko boljših stanovanjih. Zlasti ljubezniv je bil z otročički, ki jih je tudi obdaroval. Kako hitro si je minister dr. Ulmanski pridobil naklonjenost, se je pokazalo ob njegovem slovesu. Burno pozdravljen se je s svojim spremstvom odpeljal po eni uri bivanja v Zagorju z avtom čez hrib v Trbovlje.

Ob 14. se je pripeljal g. minister s spremstvom v Trbovlje.

Posetil je najprej rudniško bolnišnico, kjer je obiskal vse one rudarje, ki so morali po povratku iz rovov ostati v bolniški negi. Skupno jih je nekaj nad dvajset. G. minister se je z vsemi prijazno razgovarjal, povpraševal po njihovem stanju in zaslišal vse njihove težnje. Od bolnišnice je nato velel g. minister voziti proti delavskim kolonijam. Da se na lastne oči prepriča, v kak-

šnih razmerah žive rudarske družine, si je ogledal nekatera delavska stanovanja. Povsod se je ljubeznivo razgovarjal z ženami in otroki ter si na mah pridobil srca.

Pred Delavskim domom je ministra pričakovalo mnogo delavstva. Tu se je minister živo zanimal za težnje rudarjev in si pridobil njihovo zaupanje, kar se je vidno izrazilo tudi na shodu, ki ga je popoldne priredil akcijski odbor.

Ob živahnih počastitvah se je g. minister s spremstvom ob 15. odpeljal iz Trbovelj proti Hrastniku. Ob 16. se je nato vršil številno obiskan

shod v Delavskem domu,

na katerem se je poudarjala vzajemnost rudarjev in so se slišale zahvale javnosti, ki je bila vsa na strani rudarjev. Na shodu je govoril tudi gospod dr. Cepuder iz Ljubljane kot predsednik Narodne odbrane in poudarjal, da bo Narodna odbrana z vsemi sredstvi znala zaščititi naše delavstvo pred izkoriščanjem po tujem kapitalu.

Minister g. dr. Ulmanski se je ob pol 16. pripeljal z avtomobilom

v Hrastnik.

Pri podkopnem rovu ga je čakala množica rudarjev z ženami in otroki, med njimi tudi občinski predsednik g. Ferdo Roš.

Takoj ob prihodu se je g. minister začel z zbranimi živahno razgovarjati. V imenu delavstva ga je pozdravil g. Malovrh, se mu zahvalil za poset in ga obenem opozoril na težaven položaj rudniških upokojujencev glede stanovanj. Prosil ga je, naj bi ministrstvo za gozdove in rudnike pomagalo zgraditi stanovanjsko hišo za rudniške upokojujence. G. minister je odgovoril, da bo to v tem času težko šlo, kajti ministrstvo mora zdaj v prvi vrsti skrbeti za to, da se ozdravijo bratovske skladišnice. Občinski predsednik g. Roš se je zahvalil g. ministru za obisk in uspešno posredovanje med rudarji in družbo. Poudarjal je z radostjo dejstvo, da se je zgodilo to pot prvič v naši lepi državi, da je službeno obiskal minister za gozdove in rudnike naš rudarski kraj.

Po daljšem razgovoru je g. minister nadaljeval svojo pot z avtomobilom na Zidani most, od tam pa z vlakom v Zagreb. Rudarji so bili s posetom in izvajanjem g. ministra zelo zadovoljni ter so ga pri prihodu in odhodu navdušeno pozdravljali.

Človek, ki je te dni hodil po Trbovljah, Hrastniku ali Zagorju in opazoval vrvenje žensk in otrok, se je kaj lahko prepričal

«Grem.» Bune je moral oditi. Toda na pragu ji je zapretil: «Še klicali me boste, pa vas ne bom več poslušal.»

Ošabnica se je vzravnala pred zrcalom: «Bela naj bi — jaz, pred katero padajo na kolena veljaki na knežjem dvoru... Ni še zatoni moja zvezda... Ni še vse izgubljeno...»

Vstopil je grajski logar.

«Ali je res?» ga je nagovorila.

«Kdo vam je sporočil, milostiva?» Ni mu bilo všeč, ker so ga prehiteli.

«Povejte, ali je res?» je zarezala.

«Res», je pritrdil. «Bistan leži pri meni naravno ranjen. Strel mu je ranil pljuča.»

«Ali bo okreval?» jo je zaskrbelo.

«Obrača se mu na bolje. Kakor kaže, bo skoro ozdravel.»

«Ali bi mogla z njim govoriti?»

«Ne morete, milostiva. Stražijo ga biriči...»

«Kaj je neki zagrešil?» se je delala nevedno.

«Nekega plemiča je napadel. Streljal je na njegovo zaročenko...»

«Krivdo mu podtikajo hudobni jeziki», je branila zločinca. «Kdo mu bo dokazal?»

«Pravijo, da je delal po dogovoru z neko drugo osebo...»

Dvornico je zadelo. Bunc je govoril resnico. Res ji ne bo kazalo drugega nego bežati. Kesala se je, ker mu je pokazala vrata.

«Recite Bistanu, naj beži», je naročila logarju ob odhodu. «Ako pa to ni več mogoče, naj se

vsaj pogumno brani. Sklicuje naj se na kneza, kateremu ga bom priporočila.»

«Knez je izdal povelje, naj ga stražijo biriči», je omenil plaho, kakor bi se bal govoriti.

«Ne verjamem», ga je zavrnila. «Pojdite in opazujte, kako se bo nadaljevalo. Ako bo Bistan kaj naročil, me hitro obvestite. A skrivaj se pomenita.»

Logar se je priklonil ter ji poljubil roko. Poročilo mu je bilo plačano s srebrnikom.

«Knez je zapovedal, naj ga stražijo...» je dvomila, ko je ostala sama. «Ako je resnica, tedaj piha na dvoru drugačen veter... In kar čez noč se je stemnilo ozračje...»

Sleparica je imela na dvoru svojo zaupnico. Služabnica Helena je vohunila po mračnih hodnikih ter ji prinašala poročila. Tudi tisti večer je prispela na Robovje.

«No, kaj je novega?» jo je vprašala Gizela.

«Sin našega kneza se je vrnil s svojo zaročenko...» ji je začela pripovedovati. «Knez jima je priredil slavnostno večerjo...»

Plemkinji je vzelo besedo. Novica jo je očitno potrla.

Helena ni vedela, zakaj se je graščakinja tako nenadno izpremenila. Zato je zgovorno nadaljevala: «Milan je premagal poglavitnega nasprotnika svoje zaročenke. Knez ga je odlikoval za njegovo hrabrost, ker je priboril svoji nevesti neke posebne pravice. Imenoval ga je za častnega dvornika na svojem dvoru.»

«In premaganeč?» je poizvedovala previdno.

«Izročili ga bodo sodišču», je povedala, kakor je nekje ujela. «Pred sodbo pa pride zavoljo sleparstva še neka druga oseba. Knez je izdal povelje in biriči so že na delu...»

Dvornica ni mogla več govoriti. Nič ni poizvedovala, kdo je tista druga oseba, ki pride pred sodbo. Tudi, kaj je zakrivila, se ni upala vprašati. Njeno hinavstvo je bilo doigrano.

«Milostiva, ali ste bolni?» je zdaj Helena opazila izpremembo.

«Nič mi ni prav», je pritrdila.

«K zdravniku pojdite, milostiva!»

Plemkinja je zamahnila z roko, češ, da ni potrebno. Pomilovanje preproste služabnice ji ni bilo prijetno. «Ali je še kaj novega?» je dahnila komaj slišno.

«Kneginja Ana je menda na povratku», je drdrala Helena. «Knezu je žal, ker je prišlo do razdora. Tudi grofica Matilda se bo vrnila...»

Graščakinja jo je odslovila brez darila. Zavedla se je silnega poraza. Na dvoru nima več zaslonbe. Skoro bo pahnjena z jasnega prestola v temno ječo.

«Tako me ne smete osramotiti!» je kriknila blazno. «Še je mogoča rešitev!»

Odprija je železno omaro in spravila obilno vsoto denarja v usnjeno torbo. «Ta zaklad me bo spremljal», je izrekla zmagoslavno. «Vse drugo bo padlo vragu v nenasitno žrelo.»

(Dalje prihodnjč.)

o bednem stanju, v katerem živijo rudarske rodbine.

Gladovna stavka rudarjev v rovih, ki je povsem nenadno prišla sama od sebe, je med vsem prebivalstvom v revirjih napravila silen vtisk. Po naročilu banske uprave je prispel v četrtek v revirje šef Higijenskega zavoda g. dr. Petrič z zdravnikom g. dr. Korbarjem. Skupno z domačimi zdravniki sta poskrbela vse potrebno za rudarje, ki so se po končani stavki vračali iz rogov. Povsod sta imela priliko, prepričati se, kako slabo so hranjeni ljudje v revirjih in kako so tudi otroci telesno oslabileni. V Zagorju, kjer je stiska najhujša, je direktor dr. Petrič obljubil, da bo Higijenski zavod iz svojih sredstev prispeval k stroškom za prehrano gladujočih rudarskih otrok.

Vrnitev rudarjev iz rogov je bil dogodek, kakršnega naši revirji najbrže še niso doživeli. Rudarske žene in otroci, obrtniki, trgovci in nameščenci, vse prebivalstvo se je zbralo pred rovi. Trgovci in obrtniki v revirjih so na lastno pobudo priredili vračajočim se rudarjem skromno malo južino pred rovi. Vsak rudar je bil deležen skodelice toplega čaja, ko je stopil iz rova, razen tega pa je bila pripravljena tudi večja količina mesa in drugih jedi. Posebno lepo je bil prirejen sprejem v Hrastniku, kjer je pred rovom prvi pozdravil vračajoče se rudarje in jim postregel s čajem tamošnji dopisnik «Jutra» g. Hofbauer. Pred jamami so se ob svidenju očetov, mater in otrok videli ginljivi prizori, ki so mnogim spravili solze v oči.

Politični pregled

V soboto se je končalo poletno zasedanje narodne skupščine

in so poslanci odšli na počitnice. Prihodnja seja bo sklicana pismeno. Zadnje dni je skupščina še odobrila nekatere zakone. Tako zakon o mestnih občinah, izpremembo zakona o izvenspornem postopku, zakon o državnem računovodstvu in zakon o državnem pravobranilstvu. Na počitnice pojde kmalu tudi senat.

Nj. Vel. kralj je podpisal ukaz, s katerim je razrešen dolžnosti prometni minister general Svetislav Milosavljević in stavljen na razpoložanje. Z drugim ukazom je imenovan za prometnega ministra

inž. Ognjen Kuzmanović, pomočnik prometnega ministra v pokoju in tehnični direktor beogradske mestne občine. Novi prometni minister je porodu iz Klarine v dunavski banovini in se je rodil leta 1874. Tehnično fakulteto je dokončal v Münchenu.

V senatu se je v ponedeljek vršila velika zunanje-politična razprava, pri kateri se je zlasti poudarjalo, da

se mora politično sodelovanje balkanskih držav razširiti tudi na gospodarsko področje.

Senator inž. Krulj je naglašal, da mora balkanski dogovor postati izhodišče še tesnejšega sodelovanja Balkana in da mora dovesti do zveze vseh balkanskih držav in šele takrat bo končano ono veliko državniško delo, ki ga je začel kralj Aleksander. Na seji je bila tudi soglasno odobrena prijateljska pogodba, sklenjena nedavno s Turčijo.

Francoski tisk se je zadnje dni mnogo bavil z nemškimi vestmi, po katerih naj bi bila Francija vedela za Schleicherjevo zaroto in jo z ugodjem spremljala. «Matin» pravi: «Dogodki, ki se vrše v Berlinu, nas silijo k vprašanju, ali so si gospodarji Nemčije v svesti posledic tega, kar počno.

Tako je brez dvoma edinstven primer v kulturnem svetu, da bi tisk vse države dolžil neko drugo državo brez slehernega dokaza, da je pomagala pri zaroti zoper njegovo vlado.»

Vse francosko časopisje in obenem seveda tudi francoska vlada odločno odklanjajo in zanikajo te vesti.

«Echo de Paris» poroča, da je po vsej Nemčiji razširjen razglas zarotnikov,

ki naglašajo med drugim: «Naši voditelji so bili sicer ubiti, toda naše delo se vrši dalje. Na mesto ubitih voditeljev so stopili ljudje, ki prav tako odločno odklanjajo Hitlerjevo nasilniško vladavino, ki se docela ujdinja veleindustrijcem in velikim kapitalom ter preganja delavce. Mi ne bomo mirovali, dokler ne strmoglavimo nazadnjaške vladavine. Naša zmaga je blizu.»

Po pariških vesteh je baje predsednik Hindenburg pozval vojnega ministra Blomberga,

naj predloži podroben opis akcije vojaštva pri dogodkih 30. junija in 1. julija, zlasti pa o tem, na

podlagi katerih uradnih vestí je Blomberg 30. junija odredil sklicanje vojaštva. Temu pozivu državnega predsednika pripisujejo največjo politično važnost. Razlagajo ga tako, da hoče državni predsednik preučiti vzroke prelivanja krvi.

Po poročilih, ki so jih zbrali v Berlinu in pokrajinskih mestih,

je bilo po vsej Nemčiji v teku akcije proti napadalnim oddelkom ustreljenih 241 ljudi.

Smrt cele vrste oseb, ki so označene v teh vesteh kot ustreljene, se sicer ni še mogla brezdvomno ugotoviti, zaradi česar je mogoče, da je navedeno število nekoliko previsoko. Predvsem je hudo ugotoviti, koliko oseb, ki so označene kot ustreljene, je samo aretiranih, in koliko se jih je izmed njih v bojazni pred aretacijo skrilo. Po teh nepotrjenih podatkih je bilo ustreljenih v Münchenu 122 ljudi, v Vratislavi 54, v Dresdenu 4, v Stuttgartu 1, v Berlinu pa 60.

V soboto zjutraj so našli mrtvega v zaporu bivšega komunističnega poslanca Torglerja,

ki je bil v razpravi zaradi požiga berlinskega državnega zbora oproščen, kljub temu pa pridržan v zaporu. Uprava jetnišnice zatrjuje, da je umrl naravne smrti, vendar pa mislijo, da so ga umorili.

GOSPODARSTVO

ZA HMELJARJE.

Hmeljarsko društvo za Slovenijo v Zaleu svari vse hmeljarje pred preranim obiranjem hmelja, ker bi jim to bilo pri že tako pičli letini v veliko škodo. Prezgodaj obrani hmelj je lahek in slabe kakovosti.

Tako zvani tabor hmeljarjev bo v nedeljo dne 15. t. m. z začetkom ob pol 9. dopoldne v Roblekovih dvorani v Zaleu. Na shodu se bo razpravljalo o smernicah, po katerih naj se ravnaajo hmeljarji v letošnji hmeljski sezoni, ki se bo bistveno razločevala od vseh dosedanjih. Shoda, ki ga sklicuje Hmeljarsko društvo, se lahko udeleži vsak hmeljar.

Po poročilu Hmeljarskega društva v Zaleu z dne 5. t. m. je stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini naslednje: Že teden dni imamo ugodno vreme, ki pospešuje razvoj nasadov. Nekaj pozno obrezanih kaže celo neko izboljšanje, ki pa vobče

RICHARD VOSS DVA ČLOVEKA

36
 «V sovraštvu? Ali me sovraži?»
 «Kaj tega ne vidite? Kaj tega ne čutite?»
 «V i pa to čutite?»
 Namestu odgovora je ponovil vprašanje:
 «Kaj hočete še zmeraj od nje? Osvobodila se je od vas. Zato ji pustite svobodo!»
 Duhovnik je obstal. Približal je svoj smrtnobledi obraz, ki ga je spačila sila občutkov, Benečanovemu, da se je mladenič v grozi umaknil pred njim. Hripavo je šepnil:
 «In vi čutite, da me Judita Platterjeva sovraži... Ali morda tudi čutite, da vas Judita Platterjeva ljubi?... Odgovorite! Odgovoriti mi morate!»
 «Ne bom vam odgovoril.»
 «Odgovorite! Odgovorite!»
 «Ne.»
 Molče sta si stala nasproti in megleno morje je valovalo okoli njiju kakor valovi reke smrti... Čez nekaj časa je Barbaro spet začel hripav glas, ki mu je šepetal:
 «Vam bom pa jaz odgovoril!... Še vas ne ljubi. Toda — ljubila vas bo! In ljubila vas bo, ker ste podobni mladeniču, kakršen sem bil jaz nekoč. Samo zato vas bo ljubila! V vas bo ljubila mene, ki bi me morala sovražiti — kakor se vi upate trditi. Prav, prav, prav! Naj je tako,

naj bo tako: n a j v a s l j u b i ! Zato ne pojdite stran in ostanite. Prišel bo dan, ko boste vedeli, zakaj vas še zmeraj trpim tu. Ko bo ljubila vas, bo padla v greh. In ko bo padla vanj, bo — No, to je moja stvar! Judita Platterjeva me sovraži; in Judita Platterjeva bo vas ljubila; in jaz jo bom — Moja, moja stvar!... Še enkrat: prav je tako, najbolje je tako. In zdaj — pogovoril sem se z vami in slišali ste me. Zdaj veste, da so tudi v duhovnikovi posvečeni duši noči brez zvezd, besni viharji, prepadi brez dna. Poberite kamen! Vrzite kamen! Zadenite moje srce! Tudi Bog bo tako storil. Zakaj sovraštvu Judite Platterjeve bo prišlo nad mene, kakor je prišla njena ljubezen nad mene. Toda svoje sovraštvu bo zatrla in potem — potem boste videli!»

Trenutek nato je temna senca izginila izpred umetnika. Umaknila se je nazaj. Izginila je v temi, kakor bi jo bila megla požrla. In Barbaro je začul iz daljave votlo zvoneč glas, podoben glasu človeka, ki se bori z valovi, ko se potaplja. Čul je poslednjo besedo:

«Potem —?»

Kaj se bo potem zgodilo?

Med tem ko se je osamljenec s svinčenó težkimi udi vlekel nazaj k hiši, je neprestano premišljeval, kaj naj pomeni ta skrivnostno preroški, kakor temna grožnja zvoneči 'potem'. Ni našel odgovora, ni našel rešitve. Toda ko se je vračal v hišo ljubljene žene, je sam našel odgovor na neko drugo vprašanje. V temi svoje poti je sam

prišel do jasnosti in iznenada je vedel, kaj mora zdaj storiti.

Ko se je naposled, naposled meglena noč začela umikati, so odgnali črede. Na visoki planini so razdelili živini poslednje naročje sena in pojedli poslednji hleb kruha. Vsako govedo so hlapci pod vodstvom Judite in Martina prenesli nepoškodovano po zasneženi stezi. Na domačiji se je nabralo precej ljudi iz Dolomitov, da so pričakali nje, ki so o njih mislili, da so že izgubljeni, in jim pripravili slovesen sprejem. Prečastitega gospoda iz avguštinskega samostana pa ni bilo med njimi.

Juditine dekletke so zajokale, ko so spet zagledale gospodarico, ki jih je nenavadno resno pozdravila.

Martin je povedal:

«Brez te žene se ne bi bil nihče izmed nas vrnil. Strašno je bilo tam gorí. Malo da ni sneg vdrl strehe in da nas ni na poti vrgel vihar v prepad. Toda ona nam je pomagala vztrajati v viharju in snegu — ona, kraljevska žena! Ko so hoteli nekateri izmed nas moliti, namestu da bi bili pomagali reševati živino in sebe, je rekla: 'Le molite. Jaz in Martin bova že srečno spravila živino brez vas v dolino. Kdor hoče zdaj moliti, ne bo mogel nikoli več ganiti z roko, da bi meni pomagal. Bog ne pomaga tistim, ki molijo, ampak tistim, ki jim je molitev največja moč v najhujši sili.' Tedaj bi jih bili morali videti! Kar stoje

ne bo vplivalo na že objavljeno cenitev bodoče letine. Stanje je ostalo bolj ali manj neizpremenjeno in letina bo le pičla. Zaradi predčasne razvoja hmeljske rastline so nekateri hmeljarji že pričeli izpodbiranje, ki se bo zavleklo do glavnega obiranja meseca avgusta. Glede na bodočo malo letino zahtevajo lastniki lanskostankov zvišane cene, zaradi česar ne pride do kupčijskih zaključkov.

Iz Zateca (Češkoslovaška) poročajo z dne 4. julija: Glede stanja hmeljskih nasadov se mora reči, da padavine niso izpolnile nad hmeljarjev. Vročina, ki je sledila padavinam, je uničila upanje na dobro letino. Rastlina še vedno pogreša izdatne mokrote in je zelo neenakomerno razvita. Le v redkih nasadih je dosegla višino ogrodja, največ pa le tri četrtine višine, in ima kratke in slabotne poganjke. Ker prehaja cvetje delno že v kobule, bodo morali hmeljarji letos izpodbirati in se bo splošno obiranje vršilo kakor v normalnih letih. Mrzle noči tudi niso v prid rastlini. — Povpraševanje po lanskostankih je spet oživelo. Cene so od 1700 do 1800 češkoslovaških kron za 50 kg (to je 34 do 36 češkoslovaških kron za kilogram ali, če računamo, da stane češkoslovaška krona vsaj dva dinarja, 68 do 72 dinarjev za kilogram).

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ljubljanskem živinskem sejmu so bile za kilogram žive teže nastopne cene: volom I. vrste 4.50 do 5 Din, II. vrste 4 do 4.50 Din, III. vrste 3 do 4 Din, kravam, debelim 2.50 do 3.50 Din, kravam klobasaričam 1.50 do 2.50 Din, teletom 5 do 6 Din. Prasci za rejo so se prodajali po 130 do 210 Din za rilec.

SVINJE. Na mariborskem svinjskem sejmu so bile cene prascem, starim: 5 do 6 tednov 70 do 90 Din, 7 do 9 tednov 100 do 140 Din, 3 do 4 mesece 200 do 220 Din, 5 do 7 mesecev 300 do 320 Din, 8 do 10 mesecev 350 do 360 Din, leto dni 450 do 560 Din. Kilogram žive teže je stal 5 do 6 Din, mrtve teže pa 8 do 9.50 Din.

VINO. Vinska kupčija se je pričela v dravski banovini nekoliko oživljati. Najbrž je to v zvezi s tujsko sezono, pa tudi s košnjo in žetvijo, ko je treba delavce in delavce bolje hraniti. Cene se pa sicer ne dvigajo. V dravski banovini se gibljejo: za navadna namizna vina z 8 do 10 % od 4 do 5, za sortna z 10 do 11½ pa od 5 do 6 Din liter. Enake cene se zahtevajo v savski banovini,

medtem ko so banatska navadna vina iz nizkih leg po 2.25 do 2.50, močnejša iz višjih leg pa po 2.80 do 3.50 Din. Sremska vina so dražja. Dalmatinska pa nimajo stalnih cen ter se ravna po povpraševanju.

Sejmi

- 15. julija: Skocijan, Beltinci;
- 16. julija: Dobje, Vinica pri Črnomlju, Šmarjeta pri Rimskih Toplicah, Zdole;
- 17. julija: Radeče pri Zidanem mostu, Zdenska vas, Muta, Sv. Filip v Veračah, Metlika;
- 18. julija: Zabukovje;
- 20. julija: Koprivnik, Bogojina, Vitanje, Loka pri Zusmu.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v d e v i z a h (k tečajem se pršteje premija 28.50 %):

- 1 holandski goldinar za 23.09 do 23.20 Din;
  - 1 nemško marko za 13.02 do 13.14 Din;
  - 1 funt šterling za 171.19 do 172.79 Din;
  - 1 ameriški dolar za 33.78 do 34.06 Din;
  - 100 francoskih frankov za 224.60 do 225.72 Din;
  - 100 češkoslovaških kron za 141.40 do 142.62 Din;
  - 100 italijanskih lir za 291.90 do 294.30 Din.
- Vojna škoda se je trgovala po 323 Din (čvrstejša), a investicijsko posojilo po 71 do 72 Din. Avstrijski šilingi pa so bili v zasebnem kliringu po 9.10 do 9.20 Din.

DOPISI

KOMENDA. Predzadnje nedeljo so se vršile občinske volitve tudi v Komendi, ki je največja občina kamniškega sreza. Vložena je bila samo ena lista, sestavljena na osnovi sporazuma. Nosilec liste je bil g. Janez Štrcin. Med 24 občinskimi odborniki jih ima JNS 8, pristaši g. Štrcina pa 16. Somišljeniki JNS so bili v veliki meri proti takemu sporazumu, ker so bili prepričani, da bi pri volitvah zmagali. Zaradi tega je bila tudi volilna udeležba zelo slaba in ni dosegla niti 50 odstotkov, saj je od 1147 upravičencev glasovalo le 544. O nekaterih pojavih tik pred volitvami bo vsekakor treba še razpravljati.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. Naš Sokol se je v zadnjem letu dvignil nad ono višino, ki jo je

zavzemal v zadnjih štirih letih, kar pričajo nastopi in prireditve preteklega leta. Skozi vse leto je telovadilo 18 članov, 13 članic, 24 dečkov in 30 deklic. Osnovala se je tudi vrsta moškega (11) in vrsta ženskega (10) naraščaja. Vsi oddelki so dobili veselje do vnetega sokolskega dela, k čemur je mnogo pripomoglo soglasje v društvu, ki se je prav v tem letu pojavilo. Naši telovadni oddelki so posetili vse bližnje nastope. Na župnem zletu je bilo 30 telovadečih in je doseglo društvo drugo mesto pri štafeti. Prosvetno delo je bilo tudi živahno. Društvo je uprizorilo tri uspele veseloirge s petjem in spremljevanjem domačega tamburaškega zboru. Požrtvovalno delo društva je priznalo tudi okrožje, ki je priredilo prav zaradi tega nastop v Križevcih. V bodočem letu pa bomo resno razmišljali o gradbi lastne strehe.

ROGAŠKA SLATINA. Tukajšnje Društvo fantov in deklet priredi v nedeljo tekmo žanjic. Ker bo to pri nas prva tekma te vrste, upamo na velik obisk. Vabljeni! — V nedeljo je gasilno društvo priredilo prvo letošnje tombolo s krasnimi dobitki. Obisk je bil ogromen, saj je bilo mnogo lepih dobitkov. Glavnega dobitka (kolesa) je bil deležen g. Andi Kužner iz Rogaške Slatine. Vsem, ki so na ta ali drug način pripomogli k uspehu tombole, izrekamo najiskrenejšo hvalo.

SV. KRIŽ OB KRKI. V naši lepi vasi je postalo zadnje čase zelo živahno. Sokol pripravlja velik praznik: proslavo 25letnice obstoja, združeno z razvitjem prapora. Prireditve bo 19. avgusta. Naš Sokol je med najstarejšimi slovenskimi podeželskimi sokolskimi društvi. Ustanovljen je bil leta 1908., pa ni slavil lani svoje 25letnice, ker prapor še ni bil izgotovljen. Pozabiti ne smemo, da še živi v Ljubljani ustanovitelj in prvi starosta našega Sokola učitelj v pokoju g. Ivan Malnarič. Posetite, prijatelji sokolstva in kmečkega stanu, to prireditve! Videli boste, kaj zmorejo jeklene mišice kmečkih rok in vztrajnost kmečkega duha, vzgajanega v sokolskem duhu.

TREBNJE. (Smrtna kosa.) V Trebnjem na Dolenjskem je umrl g. Josip Zajec, nadučitelj v pokoju. V Trebnje se je priselil pred leti in si ustvaril prijetno domačijo. Njegov sin je tu šolski upravitelj. Prav tako so hčerke v učiteljski službi. Pokojniku, ki se je bil mnogo tudi javno udeleževal, blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

VITAN PRI SREDIŠČU. Dne 29. junija se je vršila na njivi župana Ivana Tomažiča uspela tekma žanjic, ki jo je priredilo bolfensko Društvo

Dolomiti, ni bilo take poti z gorá in nikoli je tudi ne bo.»

Judita sama je skrbela za ljudi in živino. Hlapci so morali imeti praznik. Dobili so dobro kosilo in pohvalne besede, ki so jim bile iz ust gospodarice več kakor najboljša jed. Tisti, ki menda ni bil potreben počitka, pa je bila Judita. In vendar je bilo na njenem obrazu nekaj težkega in utrujenega, kar ji je bilo tako tuje, da jo je Barbaro opazoval s prikritim strahom. Še z besedico ni vprašala, ali je prečastiti kaj prišel v dneh tesnobe, ko nje ni bilo. Nihče ni o njem govoril. V njenem pogledu in izrazu obraza je bilo nekaj, kar je slednjemu človeku prepovedovalo, da bi po prebiti smrtni nevarnosti povedal to ime.

Ko je služinčad legla, je tudi svojemu mlademu gostu želela lahko noč. Vprašal jo je:

«Ali si vi ne boste privoščili počitka?»

«Ne pojdem še spat.»

«Prizanašanja pa res ne poznate.»

«Ne potrebujem prizanašanja.»

«Tudi ne zaradi drugih?»

«Kakšnih, drugih?»

«Zaradi tistih, ki vas ljubijo.»

In spet si je morala misliti: Čudno, da so na svetu ljudje, ki me ljubijo... Ljudje! Da, če bi me ljubil en s a m človek, to bi bilo — ne morem si misliti! Biti e n e m u s a m e m u človeku svet, življenje in sreča... O tem sem sanjarija nekoč v mladosti in že samo to je sreča. Nekoč sem bila zelo srečna... Bojim se, da bi se ta mla-

denič utegnil nekega dne vame zaljubiti. To se ne sme zgoditi!»

In ker se ni smelo zgoditi, je odkimala in rekla: «Nočem, da bi me kdo ljubil. Nihče me ne sme! Ni v mojem bistvu, da bi me kdo ljubil, in človek naj se ogiblje temu, kar je proti njegovemu bistvu. Zavračam ljubezen, pa naj se mi približa v kakršnikoli obliki. Toda — saj se mi ne bo v nobeni obliki približala.»

Tedaj ji je tiho rekel:

«Ljubim vas. In stran od vas pojdem. Že jutri. Zato me ni treba zavračati in poditi.»

Slišala je njegov tiho jecljajoči glas in videla njegov na smrt žalosten pogled. Videla je, kako je vzdrltel, kakor bi se ga bila spet lotila mrzlca.

Torej jo nekdo ljubi! Tudi njo! Ljubi jo ta mladenič, ki je podoben njenemu nekdanjemu ljubljencu, ko je bil še mlad in dober. In ljubi jo — brezupno.

Neizmerno sočutje jo je obšlo. Ne samo sočutje s tem nesrečnim zaljubljenecem, ampak s samo seboj, ker ga ni mogla ljubiti, ker ga je morala pustiti stran, pognati — že jutri.

«Ali smem z vami govoriti? Poslednjič v življenju bo.»

«Govorite!»

Pomignila mu je, naj sede. Zakaj še zdaj je stal pred njo, ona pa je vedela, da ga še zmeraj boli.

Tudi ona je sedla. In morala se je s silo držati, da ni prišla njegove roke in je držala v svoji, ko je govoril. Ko je zavračala njegovo

ljubezen, je vedela, da ga ljubi, kakor sestra, le s to željo, da bi prišla njegovo roko in jo trdno stisnila...

V svečani tišini noči ji je povedal:

«Nisem vedel, da so na svetu takšne ženske, kakor ste vi, nisem hotel o njih vedeti. Smejal sem se, če sem o kateri slišal praviti: 'To je ženska, ki greh nad njo nima moči!' Čeprav nisem bil kristjan, sem risal Madone in svetnice. In smejal sem se tudi, če sem kdaj slišal praviti: 'Barbaro Bossi je novi Fra Angelico! S kakšno pobožnostjo, s kakšno vero dela svoje cerkvene slike! Za umetnika, kakršen je on, morajo biti vse žene posebjena čistost in nebeška svetost'.

Če bi bili ti, ki so to govorili, vedeli, po kakšnih modelih sem slikal svoje neomadeževane device in blažena bitja! Če bi bili vedeli —

Ena izmed njih je bila Giulietta. Njeno ime zveni skoraj kakor neko drugo ime, ki ga bom odslej izgovarjal s pobožnostjo, kakor molitev. Ne morem vam pripovedovati o tej Giulietti, ki ste o njej mislili, da je moja nevesta. Nikoli ne bom imel neveste, ker sem si pustil od te ženske poljubljati ustne in dušo, do krvi, in potem spoznal vas.

Da se je to zgodilo — je moja največja sreča. Moja usoda je. Nad vsem mojim življenjem, nad vsemi mojimi mislimi in delom bo odslej plaval vaš obraz. Z vašim obrazom nad seboj in v sebi bom posvečen po svoji ljubezni do vas. In tak bom ustvarjal v prihodnosti dela, ki bodo vredna moje ljubezni do vas. Če bi kdaj postal iz mene

kmečkih fantov in deklet obenem s kolesarsko dirko čez Jastrebce—Kog—Vuzmetince na kmečko veselico. Kljub nalivu ob začetku se je zbrala na Vitano množica ljudi od blizu in daleč. Sosednje društvo iz Središča se je pripeljalo na okrašenih vozovih. Prav tako društvo od Sv. Miklavža. Društvo od Sv. Lovrenca in kolesarji «Zarje» iz Hrastja-Mote so se pripeljali s kolesi. Prireditev je otvoril društveni predsednik tovariš Jožko Tomažič, ki je pozdravil navzočne goste in podal besedo zastopniku ptujskega pododborja Zveze kmečkih fantov in deklet tovarišu Ivu Škorjancu, ki je razložil potrebo in korist dela kmečke mladine. Medtem je že spet posijalo solnce in osušilo rumeno klasje, da se je lahko začela tekma. Tekmovalke so po žrebanju zavzele svoje prostore. Strel iz puške je bil znak začetka in 15 srpov je zapelo pesem dela. Lep je bil pogled na njivo, obdano od množice gledalcev, ki so z vidnim zanimanjem sledili poteku tekme med brhkimi žanjicami, ki so odlagale snop za snopom. Preteklo je osem minut, in že so se pojavile na cilju dve, tri. Godba jih je sprejela s koračnico. Tudi dirka je potekla v najlepšem redu kljub slabi progi (11 km) zaradi nevihte. Tako rekoč čez drn in strn je prevozil progo prvi v 23 minutah, ostali so prišli za njim v majhnih presledkih brez vsake nezdode. Doseženi so bili naslednji uspehi: pri žanjicah: 1.) Tilika Podgorelčeva iz Vitana, 2.) Lojzika Zorjanova iz Šalovcev, 3.) Liza Pajkova iz Vodrancev, 4.) Danica Zabavnikova iz Vodrancev, 5.) Lojzika Stamparjeva iz Lače vasi, 6.) Ivana Čurinova iz Vodrancev in druge; pri kolesarjih: 1.) Martin Čurin iz Vodrancev, 2.) Matija Antonovič iz Središča, 3.) Jožef Pinterič iz Središča in drugi. Vse žanjice in vsi dirkači so prejeli lepa darila. Prijetno razpoloženje je zavladalo med mladino in razvila se je lepa domača zabava, da je še prehitro potekel večer.

DOMAČE NOVOSTI

* **Kraljev dar gasilem v Kragujevcu.** V nedeljo so imeli v Kragujevcu velike gasilske svečanosti. Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja je bil blagoslovljen novi moderni gasilski dom, v katerem je vzdana posebna spominska plošča. Obenem so razvili prapor, ki ga je gasilem poklonil vladar. Kragujevska gasilska četa deluje že 47 let in si je v tej lepi dobi pridobila mnogo zaslug.

resničen umetnik, tak, da bi mu tudi vi rekli umetnik, bo to vaša zasluga. In vaše delo bo blagoslovljeno, kakor vse, kar pride iz vaših rok.

To sem vam moral povedati, v slovo. Morda vam bo spomin na rešitev duše — saj ste rešili dušo, ko ste rešili ponesrečenca nad prepadom — dobro del v trenutkih trpljenja. Zakaj morda boste morali še dosti pretrpeti na tem čudežno lepem svetu, kjer je tako obilo človeškega gorja.

Ljubljena gospa — bodite pozdravljeni!

Vstal je, stopil k njej in se hotel globoko skloniti k njej, toda pri tem je zdrknil na kolena. Tedaj se ga je oklenila z obema rokama in pritisnila njegovo glavo na svoje prsi, kjer še ni počivala nobena moška glava. In potem ga je za slovo poljubila.

Na usta ga je poljubila.

Čez nekaj časa je prišlo iz mesta lagun sporočilo Barbara Bossija. Toda naslovljeno ni bilo na Judito, ampak na prečastitega superiorja avguštinskega samostana, in ni bilo pismo, ampak slika.

Bil je posnetek svete Barbare Palme Vecchia iz cerkve svete Marije Formoze v Benetkah...

Namenjena je bila za cerkveno sliko, da bi jo v oltarju molila vsa dolomitska župnija.

Toda prečastiti gospod ni nikomur drugemu dovolil, da bi molil pred prekrasno svetnico. On edini je hotel klečati pred sveto Barbaro, moliti in povzdigovati roke. In on edini in njegov Bog

Gasilski dom je veljal nad 450.000 Din. H graditvi je v veliki meri pripomogla ga. Jelena Radojkiceva, vdova po bivšemu blagajniku v prosvetnem ministrstvu, ki je sama darovala za zgradbo 300.000 Din. Nj. Vel. kralj pa je kragujevske gasilce počastil s praporom, ki je izredno lepo vezen.

* **Jugoslovenski inženjerji v Bolgariji.** Jugoslovenski inženjerji, ki so sodelovali na osmem shodu Zveze slovanskih inženjerjev v Sofiji, so zdaj na potovanju po Bolgarskem, kjer jih povsod priščno sprejemajo. Obiskali so med drugim Plovdiv, Staro Zagoro in Veliko Trnavo.

* **Proslava mednarodnega združnega dne v Mariboru** je bila na praznik sv. Cirila in Metoda. Zbrala se je večtisočglava množica mariborskih in okoliških združnikov na prostornem Rotovškem trgu, kjer se je sestavila v veličasten sprevod. Z jugoslovensko trobojnico, mednarodno združno zastavo in vojaško godbo na čelu so krenili združniki po ulicah na letno telovadišče Sokola I. v Magdalenski ulici. Za vojaško godbo in zastavama je korakal celotni odbor mariborske nabavljalne zadruge državnih uslužbencev, za njim pa se je razvrstilo več tisoč združnikov z godbo mariborskih poštarjev. V sprevodu so nosili tudi napise, kakor: Zmaga združništva je zmaga miru! Ob koncu sprevoda, kakršen se le redko vidi v Mariboru, so se vozili na okrašenem tovornem avtomobilu mali harmonikarji pomladka Rdečega križa, ki so veselo nategovali harmonike, v drugem tovornem avtomobilu pa uslužbenci mariborske nabavljalne zadruge. Na telovadišču je pozdravil zbrane združnike predsednik mariborske nabavljalne zadruge g. R e h a r in naglašal pomen praznika mednarodnega združnega dneva, a upokojeni prvi državni tožilec g. dr. J a n č i č je očrtal koristi združništva. Po nagovorih se je razvila prijetna zabava.

* **Železniške ugodnosti za državne uradnike ostanejo.** Iz Beograda poročajo, da bodo imeli po novem pravilniku o popustih na železnicah tudi aktivni banovinski uradniki 50odstoten popust z istimi pogoji kakor državni uradniki. Istočasno se v Beogradu najodločneje zanikuje vest, ki jo širijo med našim državnim uradništvom, da misli ministrstvo za promet ustaviti dosedanje ugodnosti, ki so jih uživali doslej državni uradniki pri železniških voznjeh.

* **Na naš narodni tabor pri Sv. Križu na Kozjaku!** Tri ure hoda od Maribora se skriva na 583 metrov visokem sedlu prijazna gorska vas Sv. Križ. Žilav in gostoljuben kmečki rod prebiva

toč. Že v davnih, za naš narod temnih časih je med gorskimi vrhovi odmevala slovenska pesem. Občani so zvesto čuvali svoje narodne svetinje in pri vseh nemških oblastvih priborili pravice svojemu narodnemu jeziku. Tu se bodo strnile v nedeljo 15. t. m. množice naroda iz Maribora, Podravja in Pesniške doline, med njimi narodna društva s Sokolom Maribor I na čelu. Že na prejšnji večer bodo vzplamteli kresovi po križanskih vrhah in pokali topiči. V nedeljo okrog 9. ure bo prihod narodnih društev in gostov, ki se bodo zbirali pri Sv. Urbanu. Ob slavoloku na planoti pred vasjo jih bo pozdravil domači župan g. Jože Hlade. Zagrmeli bodo topiči, zabučale trompete vrlega društva «Sloge» in zadonele strune mladinskega tamburaškega zbora «Nanosa» iz Maribora. Nato se bo razvil veličasten obhod skozi križansko vas. Pri sv. maši bo ubrana pesem požrtvovalnega moškega zbora «Jadrana» ogrevala duše in srca. Iz cerkve bo pohod na javno telovadišče, kjer bo Sokol Maribor I z nastopom izpodbujal in navduševal staro in mlado za vzvišeno sokolsko misel. Zatem se bodo vrstili nagovori zastopnikov oblastev in društev. Pri prosti zabavi bosta igrali godbi društev «Sloge» in «Nanosa». Trpeči želodec bo po zmerni ceni prišel do svojih prirodnih pravic. Zato vse, kar lazi ali gre, na goro, na goro, na strme vrh!

* **20letnico pevskega društva «Ruše»** so slavili v nedeljo 8. t. m. v Rušah. Društvo se je začelo snovati meseca maja leta 1913. in je bilo kmalu potem ustanovljeno. Prvi pevovodja in obenem predsednik je bil g. Ivan Slaček. Med vojno je moralo društvo seveda počivati, a po vojni je začelo spet živahno delovati pod pevovodjo g. Črkom. Danes šteje društvo 90 članov, med njimi častnega člana g. Jožka Muleja. Izmed ustanoviteljev so v društvu gg. Franjo Lamprecht, Davorin Lesjak in Tomaž Stani kot podporni člani in g. Ivan Jug kot redni član. Predsedovali so društvu v dobi 20letnega obstoja gg.: Ivan Slaček, Davorin Lesjak, Franc Golob in sedanji predsednik Anton Požar. Pod sedanjim predsednikom je društvo v lepem razmahu. Dokaz so zadnji dobro obiskani koncerti pod pevovodjo g. Ivanom Knupležem, ki žrtvuje ves prosti čas za dosego čim večjih uspehov. Največ pa žrtvuje za društvo delavni tajnik g. Fran Knuplež, čigar zasluga je, da se zbor množi. Proslava je bila v kraju, kjer so že pred 100 leti peli naši predniki naše slovenske pesmi in neustrašno kljubovali narodnim nasprotnikom.

sta vedela, s kakšno gorečnostjo, s kakšno dušno bolečino, s kakšno tolažbo v brezupnem trpljenju.

Ali pa — ali pa je vedel tudi umetnik in je zato poslal sveto Barbaro v dolomitsko divjino?

Šesto poglavje.

Kako je Judita Platterjeva v temnih urah izvršila svoje poslednje dejanje, preden je prišla pomlad.

Zdaj je počivala bela zima nad domačijo pod Kraljevskimi stenami. Zadušila je vsak življenje se veseleč zemeljski klic, sedeja na prestolu v svojem hladnem veličastvu in širila v veliki tišini tisto hladno samotnost, ki se vanjo zarije vsak zemeljski vladar.

V svetu kraljevske žene je vladalo zimsko delo. Za hlapce je bilo polno nevarnosti, za deklet polno udobnega počitka. Hlapci so vozili jeseni posekana, v mogočne hlode razžagana debela na domačijo. Visoko obložene so bile uporne sani, ki so jih možje sami vozili, navzdol po strmih pobočjih, po ozkih zvitih stezah nad prepadi, ob brezni. Če so začele težke sani drčati in roke, ki so jih vodile in trdno držale, niso imele orjaške moči, ali pa če se je možak spoteknil na tleh, ki so bila gladka kakor zrcalo, je bilo vse izgubljeno. Juditini mladi hlapci so tekmovali v umetnosti, kako se človek sredi teka na saneh požene in se, držeč se za oba 'rogova', hitro kakor puščica spusti v globino. Mojster te nevarne igre je bil Martin.

Zvečer se je služinčad zbrala v prostorni poselski izbi. Dekle so predle, fantje rezljali. In vsi so klepetali. O dolomitskih pravljicah, o pustolovčinah kmetov iz gozdov, o pastirjih in lovecih. O padcih in nesrečah, bajkah o duhovih — in ljubezenskih zgodbah. Poslednjih mladi ljudje niso samo pripovedovali, ampak tudi doživljali. Martin je bil med fanti edini, ki se še ni nikoli ljubimkal. Saj je vendar vedel: pošteno ljubimkanje med dvema mladima človekoma privede na domu kraljevske žene vselej do ženitve.

Kar je šla Judita v pozni jeseni na visoko planino in kar se je poslovil od nje mladi Benečan, se je čudno izpremenila. Sama se je tega zavedela in se je temu upirala, toda čutila je, da je njen boj zaman.

Kaj je bilo z njo? Kakšna skrivnostna sila je počasi dobila oblast nad njenim prostim in močnim srcem?

Če je sedela pri svojih statvah, se ji je utegnulo zgoditi, da je zdrknil čolničnik iz njenih nikdar počivajočih rok, in najprirednejša med ženskami je obsedela brez dela, zatopljena v globoke misli. In ko se je zdramila iz njih, se je iznenada prestrašila, kakor bi se bila prebudila iz hudih sanj. Če je v takih trenutkih prišla ta ali ona dekla, da bi jo kaj vprašala, se je ni upala nagovoriti, ampak jo je le plašno pogledala. Tiho je izginila iz izbe in šepetaje povedala drugim: «Ne motite je. Svoje temne ure ima spet.

(Dalje prihodnjič.)

* **Lep shod poslanca Petovarja.** Nedavno nedeljo je imel narodni poslanec g. Lovro Petovar shod pri Sv. Marjeti, ki spada pod klerikalno občino Gorišnico. Shod je bil tako lepo obiskan, da je bila nova gostilna pri Znidariču mnogo premajhna, da bi sprejela številne poslušalce, ki so se zbrali. Shod je vodil predsednik tamošnje občinske organizacije g. Ranfot, ki je predvsem pozdravil narodnega poslanca in zastopnika sreske organizacije iz Ptuja. Poslanec Petovar je podal skoro v dvournem govoru izčrpno poročilo o delovanju vlade in narodnega predstavnštva. Obširno je zlasti poročal o zadevah, ki se tičejo našega kmečkega stanu. Govoril je tudi o zunanji politiki, o balkanskem sporazumu in trgovinskih pogodbah z Bolgarijo, Albanijo, Grčijo in Nemčijo. Pokazal je, da je tudi industrija za nas nezogibno potrebna. Podal je še sliko o političnem položaju v naši državi in je naposled pozval prisotne, da se oklenejo reje plemenske živine s pomočjo naših selekcijskih društev. Po poročilu se je razvil živahen razgovor, v katerem so prisotni stavili na g. poslanca razna vprašanja. Shod je trajal polne štiri ure in je potekel v najlepšem redu.

* **Zavarovalna dela ob Sori so končana.** Na pobudo predsednika starološke občine g. Antona Hafnerja je določila banska uprava iz bednostnega sklada večji znesek za najnujnejša zavarovalna dela ob Sori, in to v odseku med vasmii Retečami, Dolom in Soro. Dela so že začeli sredi maja, te dni pa jih delavci zaključujejo. Sora je napravljala v tem delu toka mnogo škode. Docela je izpremenila tok struge in ubrala pot po svetu, kjer so se lani kopalci še nemoteno solnčili. Obstajala je resna nevarnost, da voda pri prvem večjem nalivu odnese Gosarjevo kopalnišče in si napravi nov tok še bliže vasi Reteč tik pod bregom. Da se to prepreči, so bila dela nujno potrebna tu kakor tudi na nasprotni strani kopalnišča, kjer se je voda zajedala čedalje globlje v travnike in njive kmetovalcev iz Dola in Sore. Ker vreme ni delalo posebnih težav, so delavci v določenem roku nalogo dovršili. V dolžini 500 metrov so zabilj v tla vrsto pilotov, jih krepko povezali in obložili s fašinami, tako da voda ne bo mogla še nadalje trgati kopnega. Obenem so obrežine čvrsto utrdili in jih zregulirali, da je pogled na urejeni del Sorine struge tudi na oko lep. S temi deli pa seveda še nikakor ni rešeno veliko vprašanje regulacije Sore sploh, tedaj vprašanje, ki stopa poslednja leta spričo vsakoletnih pomladnih in jesenskih povodnji čedalje bolj v ospredje in ki se bo zanj le morala najti zadovoljiva rešitev.

* **15letnica meščanske šole v Ribnici pri Kočevju** se je proslavila na Vidov dan. Ribniška meščanska šola slovi kot dobra učilnica. V štirih razredih je bilo minilo šolsko leto 133 učencev, med njimi tudi nekaj pravih kočevskih Nemcev.

* **Popravek.** Glede na dopis iz Ljutomera, maja, objavljen na tretji strani tednika «Domovine» z dne 31. maja l. 1934., šte. 22., pod napisom «Tri nacionalne zmage pri občinskih volitvah. Tudi v Koroščevi rojstni občini je zmagala Jugoslovenska nacionalna stranka z večjo večino kakor lani», Vas na osnovi člena 26. zakona o tisku z dne 6. avgusta l. 1929. pozivam, da v smislu določb pravkar navedenega zakona objavite v tedniku «Domovini» naslednji popravek: «Ni res, da sem se jaz, šolski upravitelj Ivanšič, pri volitvah občinskega zastopstva občine Sv. Jurija ob Ščavnici kot rojstnem kraju g. dr. Korošca s posebno vnemo pri delu za nasprotno listo odlikoval. Res pa je, da se jaz pri delu za zmago nasprotno liste nisem odlikoval. — Sv. Jurij ob Ščavnici, dne 7. junija 1934. Ivanšič, šolski upravitelj»

* **Truplo utopljenega Toneta Krajca so našli.** Dne 6. t. m. so našli truplo nad teden dni pogrešanega Toneta Krajca, abiturienta trgovske akademije v Ljubljani. Pokojnika sta našla v Savi akademik Šmajdek, sin šolskega upravitelja v Šmartnem pod Šmarno goro, in pa Stane Dolničar iz Kamne gorice pri Šmartnem. Kakor smo po-

ročali, je šel Tone Krajc pred dnevi po srečno prestani maturi s svojimi tovariši na izlet v Medno. Popoldne so se šli fantje pod Cirmanovo gostilno kopat v Savo. Okrog 17. ure pa se je Tone Krajc odstranil in poslej je za njim izgubila vsaka sled, le obleka je ostala in pričala, da se je Tone najbrž utopil. Vse iskanje je bilo zaman. Šele zdaj sta Šmajdek in Dolničar opazila pri kopanju nasproti Šmartnemu, da plava po Savi truplo. Izprva sta menila, da je kakšen kopalec, ki plava pod vodo. Kmalu sta pa spoznala, da je to mrlič. Vrgla sta se za njim in potegnili utopljenca na breg. Truplo je bilo le neznatno poškodovano na obrazu in malce nabuhlo, vendar pa so v njem lahko takoj prepoznali nesrečnega Toneta Krajca. Tako žalostno preminilega Toneta Krajca so prepeljali v njegov rojstni kraj v Grahovo na Notranjskem.

* **Ogenj pri Devici Mariji na Brezju.** V noči na pretekli petek je nastal ogenj pri Devici Mariji na Brezju v podstrešju stanovanjske hiše gostilničarja Miroslava Lešnika. Ker so bili na podstrešju razni gorljivi predmeti, se je ogenj naglo razširil. Na pomoč so prihiteli domači gasilci in preprečili večjo nevarnost. Streha je zgorela, precej poškodovan pa je tudi spodnji del hiše. Škoda je krita z zavarovalnino. Ogenj je bil podtaknjen.

* **Samomor v hotelski sobi.** Te dni je prispel v Maribor 30letni orožniški kaplar France Čigerl, po rodu iz Apač, ki je bil dodeljen orožniški četi v Velikem Bečkereku in se je mudil zadnje čase na daljšem bolezenskem dopustu pri svojcih v Apačah. Najel je v nekem boljšem mariborskem hotelu sobo, kjer si je ponoči pognal iz službenega samokresa kroglo v desno sence. Ko so drugo jutro s silo odprli sobo, so ga našli mrtvega. Zapustil ni nobenega pisma. Vzrok je najbrž nezdravljiva bolezen.

* **Samomor.** Te dni zjutraj je železniški delavec Adolf Ornik, stanujoč v Krčevini, odšel kakor običajno na delo. Ker se pa niti pozno zvečer še ni vrnil domov, ga je šla njegova žena iskat. Iskala ga je tudi na Pragerskem, kjer je bil uslužben. Medtem so ga našli ljudje obešenega na nekem drevesu v gozdu pri Treh ribnikih. Ornik je štel šele 35 let ter zapušča ženo in nepreskrbljenega otroka.

* **17letni dijak je utonil.** Ta torek popoldne se je šel s tovariši hladit k Savi 17letni Karel Smerkolj iz Šiške, dijak III. meščanske šole. Kopalci so se nad Ježico pri izlivu Gameljščice v Savo. Pogumni fantje so skakali s čeri v globino in poizkušal se je v skokih tudi Karel. Ali po nesreči je menda priletel na trebuh in ga je vzela Sava s seboj. Tovariši in ostali kopalci pri vsej živahnosti niti opazili niso, da je tovariš izginil v mokrem grobu. Sava je nesla utopljenca do mostu in potem še dalje do Štirnovnega kopalnišča, kjer so ponesrečenca opazili kopalci in ga hitro spravili na kopno. Zdravnik dr. Cunder se je celo uro prizadeval, da bi mladeniču vrnil življenje. Nesrečni fant je krvavel iz ust in iz nosa, znamenje, da se je udaril pri padcu ali pa ga je Sava kam butnila. Ko so zdravnikova prizadevanja ostala brezuspešna, je ljubljanski reševalni avto prihitel po ponesrečenca in ga jadrno pripeljal v Ljubljano. Pa je bilo vse zaman, mladenič je bil mrtev.

* **Huda nesreča kolesarja.** Te dni proti večeru je padel s kolesa 17letni kleparski učenec Rudi Omladič iz Male vasi pri Ljubljani tako nesrečno, da je moral v ljubljansko bolnišnico. Na cesti pri Štirnovem kopalnišču na Ježici sta namreč trčila drug v drugega on in nasproti se vozeči kolesar Miro Dovič, ki je odletel kake tri metre daleč in obležal v travi. Omladič je imel na pedalih vezala, pripeta s pasom. Ker ni imel prostih nog, je priletel z vso silo na glavo ob trdo cesto. Nezavestnega in vsega krvavega so prinesli v bližnjo Pajserjevo hišo, kjer so mu nudili prvo pomoč. S pošte p zvanji reševalni avto je bil hitro na mestu. Omladič se je medtem zavedel in začel tožiti o bolečinah v glavi in v prsih. Med prevozom v bolnišnico je spet omedlel in prišel v bolnišnico k zavesti šele ob 4. zjutraj. Mladi po-

nesrečenec ima močno pretresene možgane in verjetno tudi hude notranje poškodbe.

* **Velik požar v Brežicah.** V nedeljo pozno popoldne je nastal ogenj v gospodarskem poslopju gostilničarja g. Ivana Zorka poleg postaje v Brežicah. Ogenj se je hitro razširil na vse poslopje, ki je zgorelo s hlevi vred. K požaru so prispeli gasilci iz Zakota, Brežic, Bukoška in z Vidma, ki jim je uspelo rešiti hišo, ki se je držala gorečega gospodarskega poslopja. Škoda je le delno krita z zavarovalnino.

* **Vsa vojaška pojasnila v katerikoli zadevi** dobite proti malenkostnemu plačilu in proti znamki za odgovor pri Peru Francu, kapetanu v pokoju, Ljubljana, Maistrova ulica št. 14.

* **Požar v Pergerjevi tvornici lepenke v Mislinju.** Pred dnevi je nastal v Mislinju iz neznanega vzroka požar v postranski zgradbi Pergerjeve tvornice za lepenko v Mislinju, kjer so bili kotli in skladišče materiala za izdelavo lepenke. Gasilci iz Št. Ilje so bili takoj na mestu nesreče in omejili požar, ki je grozil tvornici sami, stoječi na drugi strani potoka Mislinja v nevarni bližini. Prišli so tudi gasilci iz Golavabuke, Šmartna in Slovenjgradca. Slovenjgraška motorna brizgalna je spočetka kljubovala in je šele po daljšem popravljanju začela brizgati vodo. Prišla je na pomoč tudi nova motorna brizgalna iz Št. Florijana in obe motorki sta z zedinjenimi močmi odstranili nevarnost. Delavci tvornice so pomagali pri reševanju in gašenju z največjim pogumom, saj je lastnik g. dr. Perger splošno priljubljen pri delavstvu.

* **Smrt Ljubljana pri falski elektrarni.** Del udeležencev shoda strojevodij v Mariboru se je 7. t. m. odpeljal na Falo, da si ogleda odnotno elektrarno. Ko so si izletniki na Fali ogledovali naprave, je 47letni strojevodja Jože Mecilovšek na lastno odgovornost odšel k turbinam. Stal je na najnižji stopnici, ko mu je nenadno spodrsnilo. Samo kriknil je še, padel v vodo in nato izginil. Vsaka pomoč je bila izključena. Pokojni Jože Mecilovšek je bil po rodu Ljubljčan, samec, prideljen kot strojevodja ljubljanski kurilnici I.

* **Smrt pod tramvajem.** V petek je tramvaj v Ljubljani v Gradišču povozil neko starejšo ženo, ki je za poškodbami umrla. Neznanko so spoznali šele v soboto. Je to 60letna ga. Ivana Dolničarjeva, bivša zakupnica okrepčevalnice v Tivoliju. Stanovala je zdaj pri Mraku na Rimski cesti. Ker ni bilo matere v teku noči domov, so otroci, ki so čitali liste, zaslutili, da se je utegnila pripetiti nesreča v Gradišču njihovi materi. Odšli so v mrtvašnico, kjer so v ponesrečenki spoznali svojo ubogo mater.

* **Smrten padee s kolesa.** V bolnišnici usmiljenih bratov je umrl 20letni posestnikov sin Korbar Jože iz občine Mirne. Fant se je bil peljal pred dnevi s kolesom na nabor v Trebnje, padel s kolesa, ki se mu je zaletelo v vogal neke hiše, in obležal močno poškodovan. Ponesrečenec je dobil pri tem hude poškodbe na glavi, pretres možganov in zlomila se mu je tudi spodnja čeljustna vilica. Kljub takojšnji zdravniški pomoči je ponesrečenec umrl za poškodbami.

* **Požar na Dravskem polju.** Pišejo nam: V sredo 3. t. m. ob 10. zvečer je nastal požar pri posestniku Ivanu Vidoviču pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju. Goreti je začelo gospodarsko poslopje. Na pomoč so prihiteli gasilci od Sv. Miklavža ter so po preteku nekaj minut stopili v delo. Ker ni vode v bližini, jim je bilo delo zelo otežkočeno. Kljub temu so ogenj zadušili, da se ni razširil na stanovanjsko poslopje, ki se drži gospodarskega poslopja. Hvala gre tudi sosedom, ki so požrtvovalno pomagali pri gašenju. Ogenj je gotovo podtaknila zlobna roka. Škoda je krita z zavarovalnino.

* **Požar v Lahovičah.** Nedavno zvečer je nastal ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Franca Ambroža v Lahovičah pri Komendi. Na kraj požara so prihiteli gasilci iz Lahovič, Komende, Most, Cerklj in Brnikov. Z veliko požrtvovalnostjo so združena gasilna društva omejila požar, da se ni razširil na hlev in stanovanjsko hišo.

Zgoreli so gospodarsko poslopje, mesarija, drvarnica, več voz sena, gospodarsko orodje in nekaj drugih reči.

* **Nočni požar v samoti.** Visoko na Javorju gospodarji v trdni kmečki domačiji vdova Ivana Urhova s šestimi otroki, starimi od 12 do 22 let. Precej velika, z opeko krita hiša priča, da domače hčere mnogo dajo na lepoto in snažnost. Lepo urejena gospodarska poslopja in hlevi, polni živine, so bili znak pridnosti in delavnosti domačinov. V noči od predzadnje nedelje na ponedeljek pa je nenadno nastal v gospodarskem poslopiju ogenj in uničil do tal skrbno vzdrževane zgradbe. Domači so rešili iz hleva živino, a na gašenje ni bilo misliti. Prvi so opazili ogenj prebivalci na Selih, ki so takoj prihiteli na pomoč. Takrat je bilo že vse v ognju. Gorelo je dolgo gospodarsko poslopje, v katerem so bili skedenj, listnica in hlev. Vse je bilo pokrito s slamo. Nad hlevom in skednjem pa je bila vsa mrva prve košnje. Vneli sta se tudi drvarnica in ovčja staja. V skednju je ostal domači sin, ki je spal na senu. Vrata na skednju so bila zaklenjena, pri podstrešnih vratih, skozi katera je prišel v skedenj, pa mu je ogenj onemogočil izhod. K sreči so slišali domači njegove klice in s težavo odprli vrata, da se je rešil. Reševalci so še tvegali poizkus, da odpro hlev in rešijo živino. Dve kravi sta bili že tako opečeni, da so ju pobili, ena krava pa je zgorela. Prav tako pet ovc in 21 kokoši. Hudo prizadeta gospodinja je bila zavarovana komaj za 345 Din.

* **Trije pogoreli v Stražgonjcih.** Nedavno ponoči je začelo goreti v Stražgonjcih gospodarsko poslopje posestnice Terezije Klasinčeve, ki je v bolnišnici. Ogenj se je naglo razširil tudi na poslopja posestnikov Janeza Beraniča in Josipa Baumana. Na pomoč so prihiteli poleg domačih še gasilci iz Šikole, Cirkove, Mihovca in Dragonje vasi. Združenemu naporu se je posrečilo, da so rešili vsaj stanovanjske hiše, medtem ko so gospodarska poslopja vseh imenovanih posestnikov z vsemi letošnjimi pridelki pogorela do tal. Živino so v zadnjem trenutku rešili. Posestniki so bili zavarovani le za manjše vsote, zato so tem huje udarjeni. Vsi trije so v teku zadnjih let že pogoreli. Tudi tu vse kaže, da je zanetila ogenj zločinska roka.

* **Vlom.** Pred kratkim popoldne je neznan vlomilec s ponarejenim ključem v stanovanje zasebnega uradnika Leskovarja Ferdinanda v Cvetlični ulici v Mariboru in odnesel iz spalnice zlato žensko zapestnico, dva briljantna ženska prstana, moško žepno uro budiljko, samokres, dve drugi budilki in razne malenkosti. Kakor kaže, je vlomilec iskal denar, a ga ni mogel najti.

* **Hitro izsleden vlomilec.** Posestnik Veigl Jožef v Turnišču pri Ptujju je imel te dni neprijeten obisk. V času njegove odsotnosti se je priplazil k hiši neznan prijatelj tuje lastnine, poiskal ključ, odklenil hišna vrata ter odnesel iz omare v spalnici zlato moško uro z zlato verižico, zlato damsko verižico, zlato zapestnico, srebrno iglo, samokres in nekaj perila. Veigl je takoj zaslutil, da je morala tatvino izvršiti oseba, ki so ji razmere dobro znane. Videl je še nedavno postopati po dvorišču nekega Vylnega Franca iz Spodnjega Brega, ki ga je tudi takoj osumil vloma. Zadevo je prijavil orožnikom, ki so Vylnega trdo prijeli. Vynli je spočetka tatvino zanikal, toda pod težo dokazov se je vdal, privlekel iz žepa nakradeno zlatino ter jo izročil orožnikom.

* **Živ novorojenček vržen v Dravo.** Pri Svetem Marku niže Ptujja je Drava naplavila na otok trupelce novorojenčka, katerega je našel neki tamkajšnji vaščan, ki je takoj obvestil orožnike. Sodna komisija je ugotovila, da je bil novorojenček ženskega spola, ki je prišel zdrav in živ na svet. Nečloveška mati pa je nedolžno bitje vrgla živo v Dravo, kar je komisija dognala po tem, ker je našla v želodcu peščeno glino, znak, da je otrok še v vodi dihal.

* **Požig na Pšati.** V noči pred praznikom Cirila in Metoda je začela goreti Orbarjeva domačija (hiša in gospodarsko poslopje pod eno streho)

na Pšati v občini Dolu pri Ljubljani. Domači gasilci so bili kmalu na mestu in jim je s pomočjo gasilskih čet iz Beričevega in Podgorice uspelo preprečiti, da ogenj ni prešel na nekaj metrov oddaljeni, s slamo kriti poslopji posestnikov Kepica in Kralja. Hišna gospodinja, dvajsetletna vdova Minka, je s tem požarom utrpela letos že drugi usodni udarec. Pred petimi tedni ji je smrtna nesreča ugrabila moža Ivana Kokalja, s katerim je bila šele štiri mesece poročena. Ubil ga je električni tok. Ko je gorelo, ni bilo v hiši nikogar. Mlada gospodinja se je bala spati sama in je hodila nočevat k staršem v Podgorico. Ogenj je bil prav gotovo podtaknjen. Upanje je, da bo vestna orožniška preiskava iztaknila pravega zločinca.

Pristopajte k Vodnikovi družbi!

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ZLET MURSKEGA SOKOLSKEGA OKROŽJA V KRIŽEVCIH

Križevci pri Ljutomeru, junija.

V nedeljo dne 27. junija popoldne je priredilo mursko sokolsko okrožje VIII. zlet v Križevcih pri Ljutomeru. Zleta so se udeležila vsa društva in vse čete v okrožju s članstvom, bližnja društva pa tudi z naraščanjem in deco. Pretežno večino telovadečih so dala društva iz Ljutomera, Križevcev in Veržeja. Nastop sta vodila poštvalni okrožni načelnik br. Stopar in okrožna načelnica s. Samčeva. Izkušnje so trajale do prihoda obeh vlakov iz Radgone in Ljutomera. Po sprejemu na postaji se je razvil lep spreved po Križevcih, ki ga je domače prebivalstvo z navdušenjem pozdravljalo.

V čast gostom so plapolale državne zastave raz hiše. Sprevedu je sledil telovadni nastop vseh telovadnih oddelkov. Vse točke so pokazale, da se v okrožju res dela. S posebno točko na treh bradljah je nastopilo društvo iz Ljutomera. Na sporedu je bila tudi štafeta dece, tek dece v vrečah in tek dece po štirih. V vseh tekih je odnesla zmago deca iz Križevcev.

Telovadne točke je spremljala domača okrožna godba od Male Nedelje pod vodstvom br. Preloga. H koncu je pozdravil vse zbrano sokolstvo in občinstvo starosta društva br. Skuhala v imenu domočega društva in v imenu občine.

Sledil je kratek nagovor okrožnega prosvetnega nadzornika br. Karbaša, ki je pozival telovadeče članstvo in vaditelje k vestnemu sokolskemu delu. Govor je zaključil z vzklikom Nj. Vel. kralju in Nj. Vis. br. prestolonasledniku, čemur so se pridružili tudi vsi navzočni, a godba je zaigrala državno himno. Nastopa se je udeležil tudi župni načelnik br. Komac. Po nastopu se je razvila prijetna zabava pri šotorih.

RADOMELJSKI SOKOLSKI DOM BO OTVORJEN V NEDELJO.

Radomlje, julija.

Vas Radomlje, ki je znana že iz Jurčičeve narodne igre «Rokovnjačev», prednjači v prosvetnem in gospodarskem pogledu prav gotovo mnogim večjim vasem, odnosno trgov kamniškega sreza. Požrtvovalnost in složnost sta v Radomlju doma. Dokaz temu je, da je v zadnjih petih letih zraslo kar troje javnih zgradb: krasno poslopje narodne šole, ki je menda najlepša v kamniškem srezu, lansko leto Gasilski dom in letos mogočen Sokolski dom.

V dneh razpada stare Avstrije so Radomljani na izpodbudo učiteljice Zgurjeve, Petra Rojca in drugih ustanovili napredno prosvetno društvo «Jugoslavijo» ter jeseni leta 1919. iz tega društva osnovali Sokola. Vsa leta je Sokol deloval za lastno streho in jo naposled zares dobil. Daleč naokrog je znana delavnost radomeljskega Sokola. Tudi v dramskem pogledu je radomeljski Sokol med prvimi, ki se morejo ponašati z lepo podanimi in dobro obiskanimi igrami.

Gradnja doma se je začela v juniju lanskega leta z razpoložljivim denarjem 15.000 Din. Dograjena stavba pa je vredna zdaj 300.000 Din. Vendar nima Sokol niti dinarja dolga pri nobenem denarnem zavodu. Dom so zgradili vaščani sami, ki so tekmovali med seboj, kdo bo več prispeval ali z delom pripomogel do zgradbe doma, ki naj bo žarišče prosvete daleč naokrog. Posebno so se odlikovale hiše Nastranova, Pirševa in Belčeva.

Sokolski dom bo slovesno otvorjen ob priliki okrožnega zleta kamniškega sokolstva pod pokroviteljstvom ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. dr. Novaka v nedeljo 15. t. m. Na ta dan, ki bo za Radomlje velik praznik, se Radomljani z vneto pripravljajo. Tudi udeležba narodnih noš bo ogromna. To bo obenem tudi največja sokolska prireditev v kamniškem srezu, ki bo združila pri velikem javnem nastopu v Radomlju vse Sokole kamniškega okrožja in številne zastopnike bratskih društev iz Ljubljane in drugih krajev.

Na stotine gostov, ki bodo prišli ta dan v Radomlje, bodo videli, koliko se dá napraviti s požrtvovalnim delom tudi v manjši vasi. Sokolski dom, ki ga je v enem letu zgradil radomeljski Sokol, je v veliko čast vaščanov, ki toliko žrtvujejo za telesno vzgojo svojega naraščaja in za kulturni napredek podeželja. Ni čudno torej zaradi tega, da se že sedaj javnost živo zanima za naš sokolski praznik. Mnogi odlični gosti so že prišli v Radomlje, da si ogledajo novi dom; sokolstvo kamniškega okrožja se pa vneto pripravlja za veliki popoldanski nastop, ki bo pokazal nedvomno lep uspeh sokolskega dela v kamniškem srezu.

Za dopoldne so določene o poli 10. skušnje, popoldne bo na vasi promenadni koncert domžalske godbe na pihala. Ob 15. bo obhod sokolstva, narodnih noš itd. po vasi, nato pa slavnostna otvoritev doma. O poli 17. se prične javna telovadba, po njej pa narodna veselica s srečolovom in plesom. — Naj pohiti v nedeljo 15. t. m. vsakdo, ki le more, v Radomlje in dá s tem zadoščenje marljivim Radomljanom in izpodbudo za nadaljnje delo.

—in.

PREKMURSKI GLASNIK

SILNA JEZA ZARADI PORAZA KLERIKALCEV PRI OBČINSKIH VOLITVAH V BOGOJINI.

Bogojina, julija.

Bogojina je znana v naši banovini. Znamenita Plečnikova cerkev privabi k ram marsikaterega tučca. Bogojančani so se predstavili z domačim «gostüvanjem» tudi v Ljubljani.

Ta naša Bogojina je sedež občine, h kateri pripadajo še vasi Tilovci, Ivanci, Bukovnica in Mrtvarjevci. Dne 10. junija smo imeli že druge občinske volitve, pri katerih je padla ta dosedanja klerikalna trdnjava, zaradi česar klerikalne voditelje hudo boli glava.

Predsednik naše občine ni Bogojančan, ampak na to mesto je ljudstvo postavilo Tilovčana. To je drugi vzrok, zakaj se klerikalni Bogojančani ne morejo pomiriti. Jeza in sovraštvo presegata vse meje dostojnosti. Ze pred volitvami so nekateri klerikalni Bogojančani grozili vsakomur, ki bi se drznil kandidirati na nacionalni listi, da mu zažgejo hišo.

Le en mož je imel toliko poguma, da je šel na listo zdaj izvoljenega predsednika. Pa gorje mu! Hiše mu sicer niso zažgali, pač pa so mu pobili vsa okna. Izpostavljen je pa še drugim nevarnostim. Razsrdilo je klerikalne Bogojančane tudi to, da je bil v Bogojini še drugi mož, ki se ni zbal njihovih groženj in je postavil svojo kandidatno listo JNS (imeli smo dve listi JNS in eno opzijsko). Ta je po volitvah dobival dan za dnevom grozilna pisma z najgrš vesebino. Seveda se klerikalni junak ni upal podpisati. Da pa grožnje ne bodo le besede, so «neznani storilci» pomazali hišo tega moža z blatom in polili z neko črno tekočino. Vsekakor junaško delo!

Bogojančani so pozdravili na novo izvoljenega predsednika g. Ošlaja s kamenjem. Zapretili so

da občina v Bogojini sploh ne dobi pisarniških prostorov. Da bi potolažili za nekaj dni sami sebe, so vložili pritožbo proti volitvam. Seveda pravega razloga niso imeli in so se tudi tu vrezali. Tako kuhajo Bogojančani jezo v posmeh in veselje okoliških vasi, katerih volilci so sledili svoji pameti in se pridružili JNS. Grožnja pa spet lahko škoduje samo Bogojini. Zgodi se lahko, da se sedež občine s pisarno v resnici prenese v Filovce.

Agitacija z vero in grožnje s peklom tokrat niso premotile treznih mož. Tudi ni nič pomagalo agitacijsko potovanje kandidata za bodočega voditelja prekmurskega ljudstva dr. Klara. Zgodilo se mu je, kakor pravi pregovor: da ni nihče prerok v domovini. V rojstni vasi mu niso dovolili govoriti. Veliki bojevnik, kakor čujemo, ima več uspehov v madžarskih vaseh. Presenetljivi poraz pri volitvah je hudo raztogotil vso klerikalno gospodo. Pokarat nas je prišel celo dekan g. Jerič. Mi smo pa sklenili, da svojih trdih glav ne upognemo nikdar več. Zbral se bomo vsi tisti Bogojančani, ki stojimo na lastnih nogah in mislimo z lastnimi možgani, in bomo utrdili nacionalno fronto tudi v Bogojini, da rešimo čast Bogojine v njeno lastno korist.

POŽIVIMO DELO V ORGANIZACIJAH JNS!

L e n d a v a, julija.

Tudi druge občinske volitve so za nami. Dasi nismo dosegli popolne zmage, je uspeh JNS vendarle zelo razveseljav. Zdaj bo pa potrebno, da pristopimo h končni ureditvi naših občinskih organizacij. Preosnova krajevnih organizacij mora biti v avgustu izvršena, da bo potem lahko v septembru sreska skupščina. Vse krajevne organizacije so že prejele navodila.

Občnih zborov posameznih občinskih organizacij se bodo udeleževali gosp. poslanec in odposlanci sreskega odbora. Zaradi tega bo treba napraviti tak razpored, da bo le-tim mogoče povsod prisostvovati. Prvo nedeljo naj bi se vršil zbor za Lendavo okolično in Hotizo, drugo nedeljo za občini Bogojino in Dobrovnik. Nato bi prišli na vrsto Beltinci in Turnišče. Krajevne organizacije na sedežih občin prevzamejo priprave za te občne zборе, za kar bodo prejele še potrebna navodila.

Zdi se nam umestno, da vse delavce JNS v lendavskem srezu ponovno opozorimo na velik nedostatek pri vsem našem napornem delu, to je na dejstvo, da je naš tisk med nami še premalo razširjen. Ne samo vsi volilci, celo naši ožji somišljeniki ne dobe pravih obvestil o političnem položaju ali pa črpajo napačna obvestila iz nasprotnega časopisja. Temu nedostatku moramo posvetiti vsi več pozornosti in moramo pomnožiti število naročnikov «Domovine».

Sresko tajništvo JNS v Lendavi.

Mursko Soboto je zapustil pred dnevi orožniški poročnik g. Koprivica, ki je bil po službeni potrebi premeščen v Otočac. Dolga leta je živel pri nas in si je v tem času pridobil v vseh slojih prebivalstva prijatelje. Bil je delaven član različnih nacionalnih društev, zlasti strelske družine. Mnogo je deloval tudi v pravoslavni cerkveni občini. Veliko priljubljenost odhajajočega so pokazale zlasti njegove odhodnice.

Slovo poročnika Djordjevića. Na novo službeno mesto v Kruševac je odšel vodnik orožniškega voda v Lendavi poročnik g. Djordjević. Služboval je v Lendavi nad štiri leta v vsesplošno zadovoljstvo. Težavno službo ob meji je vršil zelo požrtvovalno. Izven službe se je mnogo udejstvoval v društvenem življenju. Bil je član naših nacionalnih društev, ki so mu priredila skromno, a tem bolj pristržno odhodnico.

Evangelikiška cerkev v Lendavi. Predlanskim so začeli graditi v Dolnji Lendavi evangelikiško cerkev, ki je zdaj v glavnem dograjena. Gradi jo stavbnik Josip Aršel iz Čakovca. Zidar-ska dela so veljala okrog 250.000 dinarjev. Cerkev bo svečano blagoslovljena ob koncu avgusta.

Listnica uredništva

Radomlje. Slika Sokolskega doma prihodnjč. **Rogaška Slatina.** Samo nekaj vrstic je zastoj. Menimo pa, da take zahvale sploh niso potrebne in tudi niso v navadi.

NAŠI NA TUJEM

Iz Oberhausen-Osterfelda (Nemčija) nam pišejo: Po večdnevem potovanju po Nemčiji je skupina ljubljanskih študentov prispela tudi v Essen. Ko si je ogledala Kruppove tvornice in druge posebnosti, je prišla v prostore predsedništva Zveze jugoslovenskih delavskih društev. Zvečer ob 7. uri smo bili vsi, ki smo zvedeli za njihov prihod, navzočni v tej dvorani. Po pristrčnih pozdravih in dobrodošlicah našega predsednika g. Bolhe smo potem vsi posedli med drage goste, da smo se z njimi porazgovorili, kako je kaj pri nas doma. Gostje so nam zapeli tudi nekaj naših lepih domačih pesmi. Žal, da je čas hitro tekel in so se gostje začeli poslavljati, da se vrnejo v ljubljeno domovino. K slovesu jim je govoril g. Bolha prav iz srca nas vseh. Po pesmih «Hej slovani» in «Lepa naša domovina» smo se poslovili od gostov z vzkliki: «Živela Jugoslavija! Živela naš kralj Aleksander in njega rodina!» — Bralcem «Domovine» naznanjamo, da je 23. junija nenadno umrla zvesta bralka «Domovine» ga. Julijana Š l a m b e r g e r j e v a, rojena Bračičeva. Podnevi je še hodila po mestu, a na večer ji je postalo slabo in okrog polnoči jo je zadela srčna kap. Doma je bila z Levca pri Laporju blizu Slovenske Bistrice. Zapušča moža in sedem že odraslih otrok. Štela je šele 58 let. Naj ji bo lahka tuja zemlja! Žalujemočim naše iskreno sožalje!

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 15. do 23. julija.

Nedelja, 15. julija, ob 8.15: poročila; 8.30: gimnastika (Ivo Pustišek); 9.00: versko predavanje (dr. Gvidon Rant); 9.15: prenos iz frančiškanske cerkve; 9.45: plošče; 10.00: zdravstvo (predavala bo zaščitna sestra Zajc-Boškovičeva); 10.30: reproducirana orkestralna lahka glasba; 11.00: prenos iz Št. Vida (otvoritev obrtne razstave); 12.00: Tjardovič: Mala Floramy (reproducirana opereta); 16.00: Pereča agrarno-politična vprašanja (inž. Alfonz Pirce); 16.30: vesele in resne od nekdanj in danes bo pel Mirko Jelačin, spremljal ga bo Vondraček; vmes plošče; 20.00: vokalni solistični koncert Marjana Rusa; 20.45: flavta solo (Čampa s spremljevanjem klavirja); 22.00: čas, poročila; 22.15: vesele pesmi v reproducirani glasbi.

Ponedeljek, 16. julija, ob 12.15: glasbene slike iz raznih dežel; 12.45: poročila; 13.00: čas, instrumentalni reproducirani solistični koncert; 18.00: gospodinjska ura: Priprava sladolev (Travnova); 18.30: druga obletnica Jesenkove smrti (Janko Kač); 19.00: slovenske narodne na ploščah; 19.30: zdravniška ura; dr. Bogomir Magajna; 20.00: propagandna ura glasbenega lista «Zborov»; 21.00: Slovenija, propagandno predavanje v češkem jeziku (vseučiliški profesor doktor Burian); 21.20: mandolinistični kvartet; 22.00: čas, poročila; 22.15: harmonika solo (Albert Fonda).

Torek, 17. julija, ob 12.15: pol ure reproduciranih koračnic; 12.45: poročila; 13.00: čas, donski kozaki pojo na ploščah; 18.00: otroški kotiček (Manca Komanova); 18.30: Plošče nam pojo, kako rožice cveto; 19.00: sokolsko predavanje; 19.30: Narodnostno delo na naši severni meji (Rudolf Kresal); 20.00: orgelski koncert (Fricelj 20.45: koncert pevskega zbora «Cankarja»; 21.20: Fantje na vasi, vmes citre solo Mezgolits); 22.10: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 18. julija, ob 12.15: reproducirane operne arije; 12.45: poročila; 13.00: čas, češka lahka glasba na ploščah; 18.00: Spomini s poti (Peterlin Petruška); 18.30: O verstvih (Franc Terseglav); 19.00: havajske kitare v reproducirani glasbi; 19.30: literarna ura: Pregled revij (Podbevšek); 20.00: vokalni solistični koncert Pavle Lovšetove; 20.45: koncert pevskega zbora «Cankar»; 21.20: klavirska harmonika (Breznik); 22.00: čas, poročila; 22.15: citraški in mandolinistični orkestri (na ploščah).

Četrtek, 19. julija, ob 12.15: pesmi z našega juga (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirane slovenske narodne pesmi; 18.00 mali jazz; 18.30: Tipi žene v romanih Turgenjeva (Marija Topolčeva); 19.00: plošče po željah; 19.30: recitacijski večer (Nada Obereignerjeva); 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila; 22.15: Debussy: Nocturni (reprodukcija).

Petek, 20. julija, ob 12.15: reproducirana angleška plesna glasba; 12.45: poročila; 13.00: čas, bolgarske narodne pesmi (plošče); 18.00: vojaške godbe igrajo na gramofonskih ploščah; 18.30: izleti za nedeljo («Krka»); 19.00: Potek športnikovega dne (Ivo Zor); 19.30: predavanje ZKD; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila; 22.15: valčki in polke v reproducirani glasbi.

Sobota, 21. julija, ob 12.15: pesmi in plesi raznih narodov; 12.45: poročila; 13.00: čas, pesmi in plesi raznih narodov; 18.00: harmonika v reproducirani glasbi; 18.30: zabavno predavanje: O križih in težavah stanovanjskega najemnika (Mrzel); 19.00: o liriki (Angelo Cerkvenik); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: vokalni solistični koncert Kristanove; 21.00: Josip Jurčič — Jurij Kozjak (zvočna igra); 22.00: čas, poročila; 22.15: reproducirani operetni venčki.

ŽENSKI VESTNIK

NEGA KANARČKA.

Kanarček je zelo skromen ptiček brez velikih zahtev. Potrebna pa mu je le dobra nega, ki nam ga ohrani zdravega in veselega mnogo let.

Kadar kupimo kanarčka, se moramo prepričati, ali je zdrav. Zdrav pa je, če je živahen, če poje, če je njegovo perje čisto in gladko in če se mu male črne očke svetijo. Po možnosti ne prinesimo ptička zvečer domov, ker zvečer, ko ptiček že spi, ne vidimo kakšnih zajedavcev, ki ga nadlegujejo in se podnevi skrivajo po raznih špranjah v kletki. Doma pa skrbimo, da bo imel ptiček dovolj svetlobe in zraka in da ne bo na prepihu. Zaradi prepaha je poginilo že mnogo kanarčkov.

Dno kletke potresimo z drobnim peskom, ki ga dobimo nalašč za ptiče. V tem pesku je apno, ki ga potrebuje ptiček za zdravje. Paziti pa moramo, da je pesek vedno suh. Pitna voda ne sme biti premrzla. Sobna temperatura vode je prava. Mrzla voda pa povzroči prehlad.

Hrana naj sestoji vsak dan iz žličke korenjevega semena, kateremu dodamo pol žličke mešanega zrnja. Kanarček ima rajši mešano zrnje, potrebuje pa na vsak način korenjevo seme, ki vsebuje olje. Namesto korenjevega je dobro tudi kakšno drugo oljnato seme. Poleg te hrane pa mu dajmo dvakrat na teden košček jabolka ali kakšne zelenjave, ki ne sme biti mokra, na primer solato, špinačo ali motovilec. Sladkor in čokolada nista za ptiča. Za kopanje ne smemo dajati tople vode, ker se ptiček tako omehkuži. Mrzla voda pa tudi ni dobra. Torej srednja pot. Če se koplje popoldne ali zvečer, se težko posuši do večera, ko

gre spat, in tako se prehladi. Zato mu vzemimo po kosilu kopalno posodo. Palčice za sedenje v kletki moramo večkrat očistiti in včasih zamenjati z novimi.

Prj taki negi bo ostal naš prijateljček pevček zdrav in nam bo v zabavo.

Za kuhinjo

Zvitek. Umesi v testo 30 dek moke, sedem dek sladkorja, sedem dek sirovega masla, dve jajci, zavitek pecilnega praška in malo mleka. Testo hitro umesi in ga pusti deset minut počivati. Nato ga tanko razvaljaj, namaži s poljubno mezgo ali pa potresi z jagodami, malinami ali sličnim. Naposled ga zvij, položi v pomazano pekačo in speci v precej topli pečici.

Zdrobovi cmoki. Prepraži na masti tri in pol decilitra drobtin, jim primešaj sedem decilitrov zdroba, premešaj in postavi stran. Nato prepraži na masti nekoliko drobno zrezane čebule in zelenega peteršilja ter ju stresj k zdrobu, osoli in dobro zmešaj. Potem polij po testu še tri in pol decilitra kropa, še enkrat dobro premešaj in oblikuj bolj majhne cmoke, ki jih skuhaj v slanem kropu, kateremu si dodala nekoliko vejic zelenega peteršilja. Kuhane cmoke zabeli z drobtinami. — Iz istega testa lahko zakuhaš še manjše cmoke za juho. Moreš jih pa tudi pripraviti kot sladko močnato jed, vendar moraš pri praženju izločiti čebulo in peteršilj. Kuhane cmoke deneš v skledo, jih posuješ s sladkorjem in zabeliš z drobtinami. Zraven daš poljuben kompot ali poljubno mezgo, na primer brusnice

Topla sirova jed. Nareži na tanke kose črn kruh, ki mu skorjo odstraniš. Vsak kos pomaži tenko s sirovim maslom in daj v sredino žlico suhega naribanega bohinjaškega sira. Nato položi kose drugega poleg drugega na pomazano pekačo in jih postavi v pečico, da se nekoliko opečejo. Medtem pa zmešaj v loncu dve jajci v malo mleka in malo moke, osoli, popopraj in zmešaj, da dobiš nekoliko gostejše testo kakor za palačinke. Na vsak kos pečenega kruha daj nekoliko tega testa, nato pa postavi pekačo nazaj v pečico, da se vse skupaj dobro prepeče. Daš toplo s špinačo ali kako drugo prikuho na mizo.

ZANIMIVOSTI

HUDI POTRESNI SUNKI NA OTOKU ISLANDU.

Nedavno so na otoku Islandu močni potresni sunki napravili hudo škodo. Ze teden poprej so ljudje čutili ponoči potresne sunke, ki so se potem ponovili in postali še pogostejši. Samo v enem dnevu so jih našli 20. Najbolj je prizadel potres naselbinj Dolvik in Hrisöy. V teh kmečkih in ribiških mestecih ni ostala nobena hiša nepoškodovana. Nad 40 hiš in gospodarskih poslopj je potres porušil do tal.

Otok Island je sploh zelo izpostavljen potresom. Tudi letos pomladi ga je zadel hud potres, zlasti na južnovzhodni obali, kjer so ognjeniška tla. Toda tako močnih potresnih sunkov kakor zdaj na Islandu že od leta 1891. ni bilo. Takrat je potres v pol minute porušil 60 hiš, 5. septembra istega leta pa v pičli četrti ure sto poslopj. Čudno je pa, da potres letos ni zahteval nobene človeške žrtve. Potresni sunki so bili tako močni, da se je zemlja na nekaterih krajih znatno dvignila. V naslednjem trenutku so se začele rušiti stene in dimniki. Živina na paši se je razbežala na vse strani. Med obupnim kričanjem žen in otrok so začeli ljudje odnašati iz hiš svoje imetje.

Dva kovača, ki sta delala v svoji kovačnici, sta ostala v nji zaprta, kajti vrata so se tako zadelala, da jih nista mogla odpreti. Naenkrat se je pa poslopje porušilo, ostali so samo oporni zidovi, toda kovačema se ni k sreči zgodilo nič hudega, čeprav jim je padalo tramovje mimo glav. Neki ženi, ki je dan poprej porodila, je padalo tramovje na posteljo, pa sta ostala mati in dete nepoškodovana. Prebivalstvo obeh mestec se je zateklo v šotore ali v cerkev, ki je edina ostala ne-

porušena. Oblastva so takoj začela zbirati prispevke za žrtve potresa.

Hudo nesrečo je doživel Island leta 1788. Neke noči so namreč začeli bljuvati vsi ognjeniki mogočnega gorovja Vatua Jäkkulla, ki jih je tam po vrsti okrog 80. Ognjeniki segajo v vse smeri in tudi do vrha velikega gorovja, pokritega z večnim ledom. In na vse strani so se razlili mogočni potoki lave, ledeniki so se začeli v silni vročini naglo topiti, čez nje so švigali rdeči plameni in po njih se je valil črn dim. Zemlja je grmela in se tresla, nebo je potemnelo, vroč pepel je kmalu pokril vso zemljo daleč naokrog in veter ga je zanašal tudi v morje.

Takrat je porušil potres mnogo hiš, lava je pa pogoltnila 9000 ljudi. Zveplena para in ostra kislina sta razjedali ljudem sluznice, da so potem počasi umirali. Tako je umrlo še 3000 ljudi. Vsa živina je poginila. To je bila najstrašnejša prirodna nesreča na Islandu. Strokovnjaki, ki zdaj preučujejo položaj v prizadetih krajih, menijo, da se ni treba batj takih nesreč, čeprav je tudi zdaj razdejanje veliko.

300 LET ŽE PRINAŠA NESREČO.

Znameniti demant Hope, o katerem se govori strašne zgodbe, je razstavljen v Chicagu na svetovni razstavi. Posebno prijazno ga niso sprejeli. Nasprotno, njegov prihod je dvignil po pisarnah razstave kar upor. Uslužbenci so se najprej branili, potem so pa sploh odločno izjavili, da tega redkega demanta ne bodo stražili. Zato jih je vodstvo razstave odpustilo. Modri demant Hope zbuja namreč tako grozo, da ga celo zavarovalnice ne marajo zavarovati. Pravijo namreč, da prinaša ta demant že dolgih 300 let samo nesrečo.

V 17. stoletju je ukradel ta demant francoski pustolovec Jean Tavernier iz nekega svetišča v Paganu. Rop ni bil lahek, Tavernier je moral umoriti duhovnika in dva čuvarja hrama, da je prišel do dragocenega demanta. Ko se je vrnil v Francijo, je podaril ukradeni demant kralju Ludoviku XIV. Na dvorni svečanosti je krasil demant ljubico kralja Ludovika XIV. Montespanovo. Kmalu po tistem večeru je pa prišla kraljeva ljubica v nemilost. Enaka usoda je zadelala tudi druge ljubice Ludovika XIV., ki jim je podaril ta znameniti kamen. Poznejša žrtev demanta je bila kraljica Marija Antoineta, ki je nosila demant do svoje aretacije.

Iz Indije je prišla nekega dne vest, da je tiger raztrgal Tavernierja, ki se je bil kot 80letni starec še enkrat napotil v Indijo. V vihuri francoske revolucije je prišel ta demant groze na čuden, nepojasnen način v roke amsterdamskega trgovca z dragocenostmi Falsa. Naenkrat je pa demant izginil, z njim pa tudi Falsov sin. Le-tá je prodal demant za smešno nizko ceno v Parizu. Pozneje si je mladenič končal življenje. Novi lastnik demanta Francoz Ballier je neprestano potoval s tem demantom iz Pariza v London in nazaj, ni ga pa hotel prodati, ker je vedel, da je bil ukraden. Šele po daljšem bivanju v Londonu, ko je bil Ballier porabil že ves denar in je že trpel lakoto, je prišel demant v last Angleža Hopeja. Čez nekaj časa se je demant spet pojavil med rodbinskimi dragocenostmi, in sicer v zakladnici poljskega kneza Ponjatowskega, ki ga je podaril svoji ljubici, francoski plesalki Ladouxovi. Nekega večera je sedel knez Ponjatowski s svojo ljubico v loži pariškega gledališča. Naenkrat je počil strel iz sosedne lože in plesalka se je mrtva zgrudila na tla. Dva dni pozneje je bil knez Ponjatowski na ulici umorjen.

× **Za obdavenje ustnie in las.** V ameriškem državnem zboru je neki poslanec predlagal vladi, naj obdavenje umejno pobarvane ustnice, drugi poslanec pa je sprožil predlog, naj bi država pobirala davek tudi od pobarvanih las. Oba predloga se zdita močno otročja, za državno blagajno pa nista slaba, kajti jasno je, da bi vsaj večina, če ne že vse dame, ki ne morejo živeti brez pobarvanih ustnic, rajši plačevala poseben davek, kakor da bi si ustnic več ne barvala. Tu bi se

dalo laže iztisniti še nekaj kakor pri malih obrtnikih in drugih davkoplačevalcih, ki vedno težavneje prenašajo davčna bremena. Ker je v Ameriki kakor povsod po svetu mnogo žensk, ki si barvajo ustnice, bi dobila državna blagajna nov vir lepih dohodkov. A kdor si daje barvati lase, kar delajo ljudje samo zato, da bi se zdeli mlajši in bi bili drugim všeč, bi se gotovo hotel prikupiti tudi državi in bi z največjim veseljem plačeval davek od svoje umetne mladosti. Nekako tako sta utemeljevala svoja predloga ameriška poslanca. Vprašanje je seveda, kaj bi porekle na to prizadete dame in moški, če bi jim naprtili poseben davek od pobarvanih ustnic in las.

× **Bivši čevljar kralj.** V San Francisco je prispel na obisk kralj Hevell I. z dvema ministroma. Gre za vladarja na južnem otoku Umee, ki je bil nekoč čevljar in ima za seboj kaj pestro življenje. Njegovi starši so bili doma iz temežarske okolice, a leta 1865. so se izselili v Ameriko. Pisali so se Hesele. V Ameriki so pa izpremenili rodbinsko ime v Hevell. Sedanji kralj je bil takrat star dve leti. Družina se je nastanila v San Franciscu in oče se je lotil čevljarske obrti, ki jo je sin prevzel po očetu. Franc Hevell je dal leta 1920. čevljarski obrti slovo, imel je lepo premoženje in vleklo ga je v daljne kraje. Potovati je pa hotel z jadrnico, ki bi jo sam vodil. Zato se je naučil pri nekem kapitanu krmariti, potem si je pa dal zgraditi 15 m dolgo in 4 m široko jadrnico ter je 7. oktobra 1921. odplul z njo iz Long Beacha v Tiho morje. Seveda so se mu v San Franciscu smejali; mož se pa za posmehovanje ni zmenil in je srečno priplul do otočja Sandwicha. Odtod je križaril po Južnem morju in potovanje mu je bilo zelo všeč. Nekoč je pristal na otoku Umee, ležečem 800 km od Gilbertovih otokov. Tu so bili otočani tako navdušeni za njegovo ladjo in tudi zanj, da so ga povabili, naj ostane pri njih. Otok je krasen in tako je Hevell sklenil ostati na njem. Njegov ugled je naglo naraščal in ko je čez nekaj let umrl kralj otoka, so ga prebivalci soglasno izvolili za njegovega naslednika. Otok je sicer pod angleškim vplivom, ima pa popolno samoupravo. Prebivalcev je na njem 1800. Zdad se je Franc Hevell I. kot kralj vrnil v San Francisco, da nakupi nekaj strojev za svojo državo.

× **Smrt velike žene.** Predzadnjo sredo je umrla v nekem francoskem zdravilišču Marija Curie, sloveča voditeljica pariškega zavoda za preiskovanje radija in žena znanega izumitelja Petra Curieja. Marija in njen mož sta leta 1904. odkrila radij. S tem je njuno ime zaslovelo po vsem svetu. Marija Curie je po rodu Poljakinja, rodila se je v družini Sklodowskih v Varšavi. Po smrti svojega moža je prevzela vodstvo oddelka za preiskovanje radija na pariškem vseučilišču Sorbonni. To je bila prva in doslej edina ženska, ki je poučevala na Sorbonni. To stolico je počasi izpremenila v zavod za preiskovanje radija, ki je še danes v ulici, ki se imenuje po njenem možu Rue Pierre Curie. Marija Curie je bila dvakrat odlikovana z Noblovo nagrado. Pred nekaj tedni je zbolela za hripo. Marija Sklodowska-Curie zapušča dve hčerki, izmed katerih je Irena že zaslovela med znanstveniki zaradi raziskovanja radija in polonija.

× **Kralja so pokopali kakor berača.** V starosti 93 let je umrl in bil pokopan v Cannesu v Franciji Alfonz Burbonski, kralj jeruzalemski. Princ Alfonz, pravnuk francoskega kralja Ludovika XIV., je bil kralj obeh Sicilij. Toda Garibaldi ga je pred 72 leti pregnal iz Napolija. Princ Alfonz se je naselil na Francoskem s priimkom grofa Caserte in ohranil samo častni naslov jeruzalemskega kralja, s katerim je bila nekoč odlikovana kraljevska hiša obeh Sicilij. Grof Alfonz je živel v skromnih razmerah. V soglasju z burbonskimi doličili je odredil, da ga pokopljejo kot siromaka. To je predpisano za kralje v pregnanstvu. Samo en konj je peljal skromno leseno krsto brez vencev in cvetja. Za krsto so korakali v sprevodu princ Oton Habsburški, zastopnik bivšega španskega kralja Alfonza XIII. in zastopniki nemškega Viljema in saške kraljevske hiše.

„FITONIN“ za zdravljenje ran, hrast, lišajev, čirov in ostalih kožnih bolezni. PREPREČA INFEKCIJO, USTAVI KRVA-
vseh vrst VENJE IN NAGLO ZACELI RANE
Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštne povzetju 2 steklenici 50 Din. Znanstveno knjižico št. 16 pošlje brezplačno «FITON», dr. z. o. z., Zagreb I-78.
Reg. pod Sp. br. 1281 z dne 28. julija 1935.

× Nov način izsiljevanja. V New Yorku so odkrili nov način izsiljevanja premožnih ljudi in policija je aretirala devet članov tolpe, ki se je s tem pečala. Podjetni zločinci so si vedno izbrali bogatega meščana in mu sledili, dokler ni zavil kam v kavarno ali bar, kjer se je hotel malo pozabavati. In ta čas, ko je ničesar hudega sluteča žrtev mirno popivala ali se zabavala, se je kakor po naključju razvil med dvema gostoma srdit spopad. Eden je potegnil iz žepa revolver, nabasan samo s smodnikom, in ustrelil drugega v prsa, da se je zgrudil. Dozdevni mrtvec je stisnil pod obleko skrito stekleničico in kmalu so bila vsa njegova prsa krvava. Ko so v zabavišču navzočni člani tolpe odnašali ubitega, so pa planili v zabavišče dozdevni detektivi in aretirali umora osumljeno nedolžno pričo. Niso ga pa odvedli na policijo, temveč v zasebno stanovanje, kjer je moral zelo drago plačati svobodo in molčečnost. Nesrečnik, ki se je hotel kljub svoji nedolžnosti izogniti stiku s policijo in sodiščem, je vedno rad plačal obilno odškodnino. Policija trdi, da je izsilila aretirana tolpa v treh mesecih 100.000 dolarjev. Tolpo so razkrinkali po zaslugi neke žrtve, ki je po naključju srečala na ulici moža, nedavno «umorjenega» vpričo nje. Žrtev izsiljevalcev se je seveda zelo začudila, ko je naenkrat zagledala pred seboj živega moža, ki ga je nekaj dni prej v zabavišču videla, kako je padel in kako mu je «kri» oblila prsa.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V šoli.

Profesor: «Burklež, koliko vojn so imeli Španci v 17. stoletju?»

Burklež: «Sedem, gospod profesor!»

Profesor: «Prav, naštejte mi jih!»

Burklež: «Ena, dve, tri, štiri, pet, šest, sedem.»

Presneti radio.

Mož: «Lije kakor iz škafa in radio je vendar napovedal lepo vreme.»

Žena: «Dà, vedno sem pravila, da pri tem aparatu ni nekaj v redu.»

Pravilen odgovor.

Pri izpitu vpraša profesor: «Materi in hčeri se istočasno rodita hčerki, ki sta si čudovito podobni. Babiča otroka zamenja. Ker je starejša mati zelo bogata, je važno ugotoviti pravo mater prve in druge deklice. Kako bi to storili?»

Študent: «To je preprosto. Se enkrat naj ju zamenja!»

Prazen izgovor.

Ženka: «Zakaj prihajaš pol ure prepozno domov, mož?»

Možek: «Na cesti sem padel.»

Ženka: «Kaj traja vstajanje pol ure?»

Začarani krog.

Ženka: «Če mož svojo ženo resnično ljubi, se na njeno prošnjo odvadi kaditi.»

Možek: «Dà, prav praviš. Toda če žena resnično ljubi svojega moža, se privadi tudi tobačnemu dimu.»

V trgovini.

Gospa: «Rada bi par čednih čevljev, ki bi me ne tiščali.»

Trgovec: «Razumem, milostljiva. Radi bi takšne, ki bi bili na znotraj veliki, na zunaj pa majhni.»

Grožnja.

Knjigovodja, ki je pobegnil z direktorjevo ženo, brzojavi direktorju iz Monte Carla: «Takoj mi pošljite 50.000 Din, sicer vam ženo vrnem s prvim brzim vlakom...»

Tudi ni res.

Pri dveh mizah sedita dve družbi. Dama pri prvi mizi je vsa zatopljena v barvanje ustnic. Gospod pri drugi mizi pa mrmra: «Ne mogel bi ljubiti žene, ki ima pobarvane ustnice.»

Dama sliši te besede in odgovori: «Ne mogla bi ljubiti moža, ki ima umetno rdeč nos.»

Pri vojakih.

Podnarednik razlaga vojakom, kako se prestopa na mestu: «Na eno dvignete levo, na dve desno nogo, toda ne smete se premakniti. Pozor! Ena...»

Novinec zadaj stopi z desno nogo naprej. Podnarednik: «Kdo je pa tam zadaj dvignil obe nogi naenkrat?»

Zakaj se noče ločiti?

Mož: «Ne razumem, kako se moreš neprestano pripraviti z menoj, ločiti se pa nočeš.»

Žena: «Še na misel mi ne pride ločitev, ker ti ne privoščim miru.»

Izpred sodišča.

Sodnik v začetku zasliševanja: «Kolikokrat ste bili že kaznovani?»

Obtoženec: «Z današnjim bo desetkrat.»

Lahka ločitev.

A: «Torej žena te je pustila, praviš?»

B: «Dà.»

A: «In kaj ti je rekla za slovo?»

B: «Vprašala me je, ali ji dobro pristoja klobuk...»

Slika.

Slikar: «Za dve sto dinarjev naj bi vam prodal sliko? Že platno samo je stalo več!»

Kupovalec: «Verjamem, toda takrat še ni bilo popackano.»

Na pljučih bolni!

Več tisočev ozdravljenih.

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti hranjenja,

ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da bolezen naglo premagamo. Nočno potenje in kašelj ponehata, telesna teža se zviša, a postopno ovapnevanje konča bolezen.

Resni možje zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode ter jo radi priporočajo. Čim prej počnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje.

Povsem zastoj dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega. Ker znaša moja naklada za brezplačno odposiljanje samo

10.000 komadov, pišite takoj, da se boste tudi Vi lahko prištevali med njene srečne dobitnike.

Zbiralno poštno mesto:

GEORG FULGNER
BERLIN-NEUKÖLN
Ringbahnstrasse 24, Abt. 491

Rajši bo hodil peš.

Oče: «Za dobro izpričevalo sem ti obljubil kolo. Pokaži torej...»

Sinko: «Rajši bom hodil peš.»

Za Vas imamo:

Violine . . . 69 Din
Gitar . . . 138 Din
Mandoline 95 . . . Harmonike 69 . . .
Tambure . 68 . . . Gramofone 465 . . .

Zahtevajte brezplačni katalog.

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil

pr. podr. MARIBOR št. 104

MALI OGLASI

Dobra oblačila

Vam nudimo za majhen denar.
A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.

1000 Din plačam,

ako Vam «Radio-Balzam» ne odstrani kurjih oces, bradavic, trde kože, bul itd. — Ze dlje časa nisem ničesar naročil, ker ljudje poskušajo raznovrstna sredstva, a sedaj so se prepričali, da je Vaš preparat še najboljši; zato ga zopet zahtevajo. Franc Maček, čevljar v Dolenjem Logatcu. — Zahtevajte povsod v svojem interesu samo «Radio-Balzam»! Lonček: proti vnaprejšnjemu plačilu 10 Din, po povzetju 18 Din, dva lončka 28 Din, trije lončki 38 Din. — Prodaja in razpošilja ga po pošti: Rudolf Cotič, Ljubljana VII., Janševa ulica št. 27 (prej Kamniška ulica št. 10 a). 164

Singerjev šivalni stroj

z okroglim čolničkom, ki šiva in veže (štika), se prodaja za 1500 dinarjev v Ljubljani, Kladezna ulica št. 26 (Krakovo). 150

Veliko posestvo

v Poljanski dolini (okraj Črnomelj), sestojee iz travnikov, gozdov in kmetijskega poslopja, se prodaja za 700 ameriških dolarjev. Kupcem sporoča vse podrobneje M. Kure, Brezovica, pošta Nemška loka pri Kočevju. 165

Dlake, cenjene dame, na licu itd.

Vas ženirajo, Vam kvarijo lepoto, eleganco in sramežljivost. — Elikzir «Venera» Vas reši v nekoliko sekundah brez bolečin, brez opasnosti vseh nepotrebnih dlak. Naročite še danes lepo dišeči eliksir «Venera» in ne bo Vam žal. — Stekleničica: proti vnaprejšnjemu plačilu 10 Din, po povzetju 18 Din, dve stekleničici 28 Din, tri stekleničice 38 Din. — Prodaja in razpošilja ga po pošti: Cotič Rudolf, Ljubljana VII., Janševa ulica št. 27 (prej Kamniška ulica št. 10 a). 164

Prodajamo na obročno odplačila švedske posnemalnice za mleko in brzoparilnice za krmo.

Sprejmemo potnike.
«Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25/L.

Pletilne stroje prodaja na obroke Tehna, Ljubljana, Mestni trg št. 25/L.

Obvestilo.

Podpisana Franciška Jezernik, vdova po Jožefu Jezerniku, izdelovatelju harmonik v Kotredežu št. 22, obveščam s tem cenjeno občinstvo, da se bo obrt v polnem obsegu, kakor doslej, še nadalje izvrševala. Zaposlila bom najboljše moči, ki so v izdelovanju harmonik izvežbane že nad deset let. Nadalje nanznam, da se bodo izdelovale vsakovrstne harmonike (diatonične in kromatične) po najnovejšem sistemu, ki so tehnično najpopolnejše. Sprejemajo se slej ko prej vsa popravila harmonik, ki se tudi na novo uglašajo. V zalogi imam tudi raznovrstne harmonike.

Priporoča se Franciška Jezernik, Kotredež št. 22, 162 Zagarje ob Savi.